

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพแสดงตัว — เก็บตัว ความรู้สึกนึกชอบ
และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

ปริญาพนธ์

ของ

กาญจนา ควรสุมภา

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นฉนวนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาตามหาบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ด้วยความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติ
สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก

๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๖

136 741

ก222ค

53

ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพแสดงตัว – เก็บตัว ความรู้สึกดีชอบ
และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

บทคัดย่อ

รบบง

กาญจนา ทวีสุภา

เสนอตน วิทยาลัยวิชาการ ศึกษา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ด้วยความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติ

สำหรับการค้นคว้า เรื่องเด็ก

๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๖

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกนึกชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

การศึกษาค้นคว้าความมุ่งหมายเพื่อ (๑) หาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกนึกชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี (๒) ศึกษาอิทธิพลของเพศ อายุ เพาะปลูกครอง และลำดับการเกิดที่มีต่อ บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกนึกชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี และ (๓) เปรียบเทียบการรักษาดำรงของคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ กับ ๒๕๑๖

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในภาคศึกษา ๒ ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ จำนวน ๓๐๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว แบบสอบถามความรู้สึกนึกชอบ และแบบทดสอบคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี

ผลการศึกษารายกว่า (ก) ความรู้สึกนึกชอบมีความสัมพันธ์ในทางตรงกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี (ข) เด็กชายมีบุคลิกภาพแสดงตัวสูงกว่าเด็กหญิง แต่เด็กหญิงมีความรู้สึกนึกชอบสูงกว่าเด็กชาย (ค) เด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีลักษณะแสดงตัวสูงกว่าเด็กที่มีลำดับการเกิดอื่นๆ และ (ง) การรักษาดำรงความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ ไม่แตกต่างกัน

RELATIONSHIPS AMONG EXTRAVERSION - INTROVERSION
CONSCIENCE AND GOOD CITIZENSHIP

ABSTRACT

BY

KANCHANA KUANSUPA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree (Educational Psychology)
at the College of Education
in collaboration with
the Bangkok Institute for Child Study
August 20, 1973

Relationships among Extraversion - Introversion,
Conscience and Good Citizenship

- - - - -

The purposes of the present study are (1) to discover the relationships of extraversion - introversion, conscience and good citizenship (2) to examine the main effects of sexes, parents' occupations and birth orders of pupils on these three variables, and (3) to compare the values of good citizenship expressed by the pupils who have completed grade 4 in 1972 with those expressed by the pupils who completed grade 4 in 1962.

A sample of 300 pupils who have completed grade 4 in 1972 was drawn from 10 schools in Educational Region 6. These pupils were administered one test on good citizenship and two questionnaires on extraversion - introversion and conscience.

The findings of the study indicate that there is a significant relationship between conscience and good citizenship. Boys show more extraversion than girls but girls show more conscience than boys. According to birth orders, children with the last birth order are the most extravert group and those with the first birth order are the most ~~conscientious~~ ^{conscientious} group. There is no difference in good citizenship values between grade 4 - pupils in 1972 and those pupils in 1962.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณะได้พิจารณาปัญหานี้เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แขนงจิตวิทยาการศึกษา
ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ด้วยความร่วมมือของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า เรื่อง
เด็กได้

..... ธีระ ธีระ..... ประธาน

..... อธิการบดี..... กรรมการ

..... ผอ. วิทยาลัย..... กรรมการ

..... อธิการบดี.....

ผู้อำนวยการ

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า เรื่องเด็ก

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปรีชา ชรรมา อาจารย์ ถาวร เกิดเกียรติพงศ์ และอาจารย์ ภัทธา สุคนธ์ทรัพย์ ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต ผู้อำนวยการสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าวิจัย เรื่อง เด็ก ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุ ในการจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคณะครูโรงเรียนเทศบาลวัดเขียน โรงเรียนเทศบาลบ้านป้อมเพชร โรงเรียนวัดอ่างทอง โรงเรียนวัดทองคุ่น โรงเรียนเมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์) โรงเรียนจังหวัดทหารบกพนบุรี โรงเรียนวัดพรหมสาคร โรงเรียนวัดสังฆ โรงเรียนเทศบาลวัดทองพุ่มพวง และโรงเรียนเทศบาลวัดศรีบูรรัตนาราม ที่กรุณาอนุเคราะห์ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณสิทธิโชค วรรณสันติกุล คุณชูศักดิ์ ชัมภลสิทธิ์ คุณชาติ ลัทธิ และคุณพจน์ จันทรวิระกุล ที่อนุญาตให้ใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบ

ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณ คุณอรพรรณ ตันกุลรัตน์ ที่ได้สละเวลาช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล และคุณนิยม ทรัพย์เจริญ ผู้พิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความตั้งใจ

กาญจนา ควรสุภา

๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	ความมุ่งหมายของกรศึกษาครั้งนี้	๕
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	๕
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๖
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๗
๒	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	๘
	ชุมชนแห่งพลเมืองนี้	๘
	ความรู้สึกลึกซึ้ง	๑๔
	บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว	๑๖
	เหตุผลเบื้องหลังสมมติฐาน	๑๘
	✓สมมติฐานในการค้นคว้า	๒๒
๓	✓วิธีดำเนินการ	๒๓
	กลุ่มตัวอย่าง	๒๓
	✓เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๕
	ก. แบบสอบถามความรู้สึกลึกซึ้ง	๒๕
	ข. แบบสอบถามบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว	๒๕
	ค. แบบทดสอบชุมชนแห่งพลเมืองนี้	๓๐

๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๕
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๕
เปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ	๓๖
เปรียบเทียบค่าความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีด้านต่าง ๆ	๖๓
ความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	๖๔
เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	๖๗
๐ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสงตัว – เก็บตัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	๖๘
เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีของนักเรียนที่ผูกครองอาชีพต่างกัน	๖๘
๑ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสงตัว – เก็บตัวของนักเรียนที่ผูกครองประกอบอาชีพต่างกัน	๗๐
เปรียบเทียบความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่ผูกครองประกอบอาชีพต่างกัน	๗๑
เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีของนักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกัน	๗๒
๒ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสงตัว – เก็บตัวของนักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกัน	๗๓
เปรียบเทียบความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกัน	๗๗
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ	๘๐

๕	สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ	๔๑
	ความมุ่งหมายในการวิจัย	๔๒
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	๔๒
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๔๓
	การวิเคราะห์ข้อมูล ..	๔๓
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๔ ✓
	✓ อภิปรายผล	๔๕
	ขอเสนอแนะ ..	๔๕
	ขอเสนอแนะสำหรับปรับปรุงหลักสูตร	๔๕
	ขอเสนอแนะสำหรับครู และผู้ปกครอง	๔๕
	ขอเสนอแนะสำหรับการศึกษาคอไป	๔๕
	บรรณานุกรม	๔๕
	ภาคผนวก	

บัญชีตาราง

การวาง

หน้า

๑	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แยกตามเพศและลำดับการเกิด	๒๔
๒	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แยกตามเพศและอาชีพผู้ปกครอง	๒๔
๓	แสดงคุณธรรมที่แฝงอยู่ในทางเลือกแบบต่าง ๆ ของแต่ละสถานการณ	๓๑
๔	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๓๒
๕	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๓๓
๖	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียนกับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๓๓
๗	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเองกับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม	๓๔
๘	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๓๔
๙	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๓๕
๑๐	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมด้านการเรียน	๓๕
๑๑	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๔๐
๑๒	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๔๐
๑๓	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมด้านการเรียน	๔๑
๑๔	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๔๑
๑๕	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๔๒
๑๖	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น	๔๒
๑๗	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๔๓
๑๘	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม	๔๓
๑๙	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๔๔
๒๐	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๔๔

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
๒๑	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์กับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม... ๔๕
๒๒	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรมกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน..... ๔๕
๒๓	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัวกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ๔๖
๒๔	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียนกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ... ๔๖
๒๕	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรมกับคุณธรรมด้านการเรียน ๔๗
๒๖	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจกับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น ๔๗
๒๗	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรมกับคุณธรรมด้านอำนาจ ๔๘
๒๘	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชนกับคุณธรรมด้านอำนาจ ๔๘
๒๙	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียนกับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น..... ๔๘
๓๐	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจกับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว ๔๘
๓๑	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชนกับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง ๕๐
๓๒	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม.. ๕๐
๓๓	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม ๕๑
๓๔	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชนกับคุณธรรมที่มีต่อศาสนา ๕๑
๓๕	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ๕๒
๓๖	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียนกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน ๕๒
๓๗	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่นกับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน ๕๓
๓๘	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรมกับคุณธรรมที่มีต่อศาสนา ๕๓
๓๙	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมด้านอำนาจ ๕๔
๔๐	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเองกับคุณธรรมด้านอำนาจ ๕๔

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

๔๑	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น	๕๕
๔๒	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเองกับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ	๕๕
๔๓	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียนกับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ	๕๖
๔๔	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๕๖
๔๕	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียนกับคุณธรรมด้านอำนาจ	๕๗
๔๖	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนากับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ	๕๗
๔๗	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชนกับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๕๘
๔๘	เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชนกับคุณธรรมด้านอำนาจ	๕๘
๔๙	แสดงค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของเด็กชาย	๖๐
๕๐	แสดงค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของเด็กหญิง	๖๑
๕๑	แสดงค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของเด็กทั้งหมด	๖๒
๕๒	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	๖๔
๕๓	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนชายและหญิงที่เรียนจบชั้นประถมศึกษา ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕	๖๕
๕๔	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษา ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ ภาคศึกษา ๒	๖๖
๕๕	เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	๖๗
๕๖	เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว -- เกือบตัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	๖๗
๕๗	เปรียบเทียบความรู้สึกผิดชอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	๖๘

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
๕๔ เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่ผู้ปกครอง รักราชการ คชาขาย และอื่น ๆ	๒๘
๕๕ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่ผู้ปกครอง รักราชการ คชาขาย และอื่น ๆ	๓๐
๖๐ เปรียบเทียบความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่ผู้ปกครอง รักราชการ คชาขาย และอื่น ๆ	๓๑
๖๑ เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่เป็นบุตร คนแรก คนรอง และคนสุดท้าย	๓๒
๖๒ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย	๓๓
๖๓ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนรอง	๓๔
๖๔ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนสุดท้าย	๓๕
๖๕ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนรอง และคนสุดท้าย	๓๖
๖๖ เปรียบเทียบความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย	๓๗
๖๗ เปรียบเทียบความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนรอง	๓๘
๖๘ เปรียบเทียบความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนสุดท้าย	๓๙
๖๙ เปรียบเทียบความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนรอง และคนสุดท้าย	๔๐
๗๐ แสดงคำสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกนึกชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี	๔๐

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
๑	ผังทฤษฎี	๒๑
๒	เปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ คานคาง ๆ จากการพิจารณาของเด็กชายและเด็กหญิง	๒๒

ภูมิหลัง

ปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปได้ตามโครงการที่วางไว้ คือ ตัวบุคคล
 กึ่งที่ เบนเนตต์ (Bennett, 2515 : 52) ได้กล่าวไว้ว่า "บุคคลเป็นทั้งอุปกรณ์ขั้นมูลฐาน
 และเป้าหมายของการพัฒนา และการพัฒนาเป็นเครื่องมือนำบุคคลให้บรรลุถึงความเป็นคนมากขึ้น"
 แต่อุปกรณ์ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลคือ การศึกษา ① สมเด็จพระบรมราชาธิราชของพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า "... การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด
 อย่างหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปถึงความสำเร็จ ความสุข
 ความเจริญทั้งปวง ทั้งของตนเองและส่วนรวม" (สามมุข, ๒๕๑๕ : ๓๐๓) ฉะนั้นในการจัด
 การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลจึงจำเป็นต้องมีการวางแผน วางจุดหมาย ครอบคลุมจนจัดเตรียมตัวบุคคล
 ผู้ให้การศึกษาแก่เยาวชนไว้อย่างคึกคัก ทั้งนี้เพราะการให้การศึกษาจะต้องให้ทั้งความรู้ ทักษะ
 ค่านิยมทั้งด้านศีลธรรมจรรยา ครอบคลุมความซาบซึ้งในความงามของศิลปและคุณค่าอื่น ๆ บุคคล
 ผู้ให้การศึกษาหรือครูต้องถือเป็นหน้าที่อันดับแรกที่จะให้การศึกษาแก่นักเรียนให้ได้ผลสมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย
 ทุกประการ

โรงเรียนในสมัยแรก ๆ ยังไม่ได้กำหนดจุดหมายที่จะจัดการศึกษา เพื่อให้คนเป็นพลเมืองดี
 แต่อย่างใด จนกระทั่งถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดให้เสนาบดี
 กระทรวงธรรมการประกาศชี้แจงเกี่ยวกับรูปโครงการศึกษา พุทธศักราช ๒๔๔๖ มีจุดหมาย
 ตอนหนึ่งว่า

"... ภาควิชาบังคับได้แก่ความรู้ทางฝ่ายสามัญศึกษา และวิชาสามัญศึกษาเพียงใดซึ่ง
 พอสมควรจะให้ราษฎรมีความรู้เป็นพื้นฐานไว้ทุกคน พอให้รู้จักฝึกหัดชอบชั่วดี รู้วิชากลางไว้ให้พอแก่
 ที่จะต้องใช้อยู่ทุกวัน รู้จักที่จะรักษาตัว ทั้งชีวิตร่างกายทรัพย์สินสมบัติและชื่อเสียงให้พอครองตนเป็น
 พลเมืองดีได้คนหนึ่ง กับให้รู้จักทำการหาเลี้ยงชีพตามภูมิฐานะแห่งตระกูลของตนรวมเรียกว่า
 ประถมศึกษาภาคหนึ่ง" (ศึกษาธิการ, กระทรวง, ๒๔๔๔ : ๒๗)

และเมื่อมีการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับต่อ ๆ มาจนถึงแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน คือ ฉบับพุทธศักราช ๒๕๐๓ ได้กำหนดความมุ่งหมายที่จะอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดีไว้เป็นอันดับแรก ดังนี้

"รัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่ศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ" (ศึกษาธิการ, กระทรวง, ๒๕๐๔ : ๑)

เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีหน้าที่ในการให้ความรู้ ทักษะ ทศนคติและคุณธรรมแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีความรู้ดี มีความสามารถ และทักษะ มีทัศนคติที่ดี และมีคุณธรรมอันดีงาม เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะอบรมบ่มนิสัยเพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนให้ เป็นไปในทางที่พึงปรารถนาของสังคมและประเทศชาติโดยอาศัยหลักสูตร เป็นแนวทาง

การศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนมีความต้องการที่จะประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนตามหลักสูตรว่าจะเป็นไปตามความมุ่งหมายข้างต้นเพียงใด และได้มุ่งศึกษานักเรียนที่เรียนสำเร็จตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.๔) ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ว่ามีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีหรือไม่เพียงไร โดยเห็นความสำคัญของการประถมศึกษาที่มีผลต่อบ้านเมือง และชีวิตของคนไทย ดังที่ เอกวิทย์ ฌ กลาง (๒๕๑๕ : ๒๓ - ๒๔) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

๑. คนไทยทุกคนต้องผ่านการศึกษาระดับประถมศึกษา
๒. เนื้อหาวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเหมือนกันหมดทำให้คนไทยทั่วประเทศมีความรู้สึกนึกคิด มีความภักดี และมีความตื่นตัวในเรื่องความเป็นคนไทยร่วมกัน
๓. มีบางคนที่ย้ายออกจากประถมศึกษาและไปจนถึงชั้นอุดมศึกษา คนเหล่านี้มีจำนวนมากที่อพยพจากชนบทเข้ามาอยู่ในเมือง ถ้ามองโดยส่วนรวมแล้วเขาเหล่านี้เองที่มีส่วนทำให้ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนไป

๔. ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีคนรู้หนังสือมากขึ้นจากจำนวน ๒๕ % ก่อนสงครามมหาเอเชียบูรพา เป็น ๔๐ %

๕. คนที่อ่านออกเขียนได้มีความรู้พอสมควรจากชั้นประถมศึกษา และสูงกว่านั้นมีความรู้รู้เท่าทันปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น จึงเริ่มแสดงออกและสร้างแรงผลักดันทางการเมืองซึ่งทำให้รัฐ หรือ ผู้ที่เป็นรัฐบาลต้องรับฟังให้ความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ

๖. ลักษณะความเป็นผู้นำของสังคมชนบทเปลี่ยนไป คือ จากการมีกำนันผู้ใหญ่บ้านและพระภิกษุ เป็นผู้นำ มาเป็นมีครูประชาบาลเป็นผู้นำของสังคมชนบท

๗. นอกจากจะประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนตามหลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๐๓ แล้ว ผู้เขียนยังได้ศึกษาตัวแปรทางจิตวิทยาบางตัวคือ ลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว และความรู้สึก นิตรชนพร้อม ๆ กันไปด้วย เหตุที่เลือกเอาองค์ประกอบดังกล่าวมาศึกษาก็ด้วยพิจารณาเห็นว่า บุคลิกภาพของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในด้านการเรียนการสอน ฮอลล์ (อ้างจาก วันเพ็ญ อายุการ : ๒๕๑๒) กล่าวว่า ครูควรเข้าใจว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำมีบุคลิกภาพอย่างไร อันจะช่วยให้ครูแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน หรือปรับปรุงวิธีการจัดชั้นเรียน วิธีการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเป็นต้น

เกี่ยวกับบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวนี้ จุง (Jung) (อ้างจาก Hall & Lindzey, 1970 : 66) ได้กล่าวว่า หัตถ์คติโดยทั่วไปของคนเรามีอยู่ ๒ แบบ คือ แบบหันเข้าหาตนเอง และหันออกจากตนเอง พวกหันออกจากตนเองได้แก่บุคคลซึ่งสนใจโลกภายนอก พวกหันเข้าหาตนเองได้แก่บุคคลซึ่งสนใจเรื่องเกี่ยวกับตนเอง หัตถ์คติทั้ง ๒ อย่างนี้ อันหนึ่งจะเด่นอยู่ในจิตสำนึกขณะที่อีกอันหนึ่งอยู่ภายใต้และอยู่ในจิตไร้สำนึก

ฮอลพอร์ท (Allport, 1961 : 427 - 428) กล่าวว่า ลักษณะพวกแสดงตัวจะเน้น ความสำคัญของสิ่งภายนอกและความเป็นจริงทางสังคม และ ออซูเบล (Ausubel, 1955 : 62) ได้กล่าวเสริมว่า พวกนี้จะทำคนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้โดยง่าย และเพราะฉะนั้นจึงมักจะ

ประสบกับความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ซึ่งมากกว่าคนที่เป็พวกเก็บตัว

ผู้เขียนมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาย่อมมีเจตนา แต่จากข่าวอาชญากรรมที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ ตลอดจนภาวะการณของบ้านเมืองในปัจจุบัน ซึ่งมีทั้งการฆ่า ชิงทรัพย์ ปล้น การติดยาเสพติด การติดสินบน เหล่านี้ทำให้เป็นที่น่าสงสัยว่าศีลธรรมและความรู้สึกผิดชอบของคนในปัจจุบันได้ลดต่ำลงหรืออย่างไร ผู้เขียนจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาความรู้สึกผิดชอบของนักเรียนที่จบประโยคประถมศึกษาว่าเป็นเช่นไร เพราะเด็กเหล่านี้ก็คือพลเมืองของชาติในวันข้างหน้า

เซอร์ฟ (อ้างจาก Hurlock, 1964 : 545) กล่าวว่า เด็กไม่ได้เกิดมาโดยมีความรู้สึกผิดชอบติดตัวมาด้วย แต่ความคิดรวบยอดในเรื่อง "ถูก" และ "ผิด" เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้

ไฮเซนค์ (Eysenck, 1960 : 30) กล่าวว่า ความรู้สึกผิดชอบเป็นผลซึ่งเกิดจากการกระทำที่ถูกลงโทษ ทำให้เด็กเกิดความกลัว และความวิตกกังวล การลงโทษมีอิทธิพลยิ่งต่อความรู้สึกผิดชอบของเด็กในการอบรมเด็กให้โตเติบโตมาเป็นผู้ที่สังคมยอมรับ และเป็นผู้ที่สามารถเป็นประโยชน์ตอบแทนต่อสังคมได้นั้นในสังคมไทยยังนิยมใช้วิธีการลงโทษมากกว่าวิธีอื่นใด (จรรยาสุวรรณหัตถ์, ๑๙๙๒ : ๕๑) จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่า เด็กไทยจะมีความรู้สึกผิดชอบสูงหรือไม่อย่างไร

เนื่องจากคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีลักษณะโต้ตอบกับภายนอกสามารถหาคนให้สอดคล้องกับสังคมเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ก็ แสดงว่าเป็นคนที่มีคุณสมบัติที่สังคมต้องการ จึงน่าจะเชื่อได้ว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจะมีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่สูง ขณะเดียวกัน การจะกระทำสิ่งใดบุคคลต้องใช้ความคิด เหตุผล คำนึงถึงความถูก ผิด และเหมาะสม ซึ่งก็คือความรู้สึกผิดชอบนั่นเอง นั่นคือ คนที่มีความรู้สึกผิดชอบสูง น่าจะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และมีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่สูงด้วย

จากข้อสันนิษฐานดังกล่าว ผู้เขียนต้องการศึกษาให้เป็นที่แน่ชัดลงไปจึงได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกแล้ว และพร้อมกันนี้ยังได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบบางอย่างได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด และอาชีพผู้ปกครอง ว่าจะมีผลต่อคุณลักษณะทั้ง ๓ หรือไม่

ความหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อเปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕ กับของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ที่สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก กับกรมสามัญศึกษาได้ทำการวิจัยไว้

๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ภาคศึกษา ๒

๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกนึกชอบกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ภาคศึกษา ๒

๔. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว กับความรู้สึกนึกชอบของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ภาคศึกษา ๒

๕. เพื่อศึกษาว่า เพศ ลำดับการเกิด และอาชีพผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกนึกชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนหรือไม่

๖. เพื่อสร้างแบบสอบถามวัดความรู้สึกนึกชอบ (Conscience) ที่ใช้ได้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

๑. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕ กับปีการศึกษา ๒๕๐๕ เห็นความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดี แตกต่างกันหรือไม่ ผลข้อนี้จะช่วยชี้ว่าคุณธรรมด้านใดที่ก่อให้เกิดความสำคัญน้อยกว่าที่ควรนั้น ครูผู้สอนควรจะจัดการแก้ไขวิธีสอน ตลอดจนจัดกิจกรรมส่งเสริมเช่นไร

๒. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกนึกชอบ มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีอย่างไร และเพียงใด และผลนี้จะเป็นเครื่องชี้ว่า ครูควรปลูกฝังให้เกิดเกิดคุณธรรมอะไร จึงจะเป็นพลเมืองดีที่พึงปรารถนา

๓. เป็นการประเมินผลหลักสูตรว่าเป็นไปตามที่วางไว้หรือไม่ ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมหรือดีขึ้นต่อไป

๔. แบบสอบถามความรู้สึกรักชอบที่สร้างขึ้น อาจนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้กระทำกับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ของปีการศึกษา ๒๕๑๕ ในภาคศึกษา ๒ อันประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี สิงห์บุรี ลพบุรี อุทัยธานี และชัยนาท โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่กำลังเรียน อยู่ในชั้นประถมปีที่ ๕ ของ ๕ จังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี สิงห์บุรี และลพบุรี รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๓๐๐ คน

๒. ตัวแปรที่จะศึกษา แบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียน ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๑๕ กับของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ตัวแปรที่จะศึกษา คือ

- การจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปี ๒๕๐๕
- การจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปี ๒๕๑๕

ตอนที่ ๒ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ต่อไปนี้

- คุณธรรมแห่งพลเมืองดี
- บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว
- ความรู้สึกนึกชอบ

ตอนที่ ๓ ศึกษาองค์ประกอบทางสังคมที่จะมีอิทธิพลต่อคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดี บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว และความรู้สึกนึกชอบ

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- เพศ
- ลำดับการเกิด

- อาชีพของบุคลิกครอง -

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

- คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดี
- คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว
- คะแนนความรู้สึกผิดชอบ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. บุคลิกภาพแสดงตัว (Extravert) หมายถึง ลักษณะของบุคคลซึ่งสนใจในคนอื่นและโลกภายนอก เป็นพวกที่มีกำลังมาก ข้างพูด ถ้อยคำ ยืนหยัด มีการกระทำที่หุ่นหัน ใจเร็ว และสามารถทำตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ดี

๒. บุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert) หมายถึง ลักษณะของบุคคลซึ่งมีแนวโน้มหันเข้าหาตนเอง ชอบที่จะใส่ใจในตัวของเขาเอง มีความกลัว ขี้อาย และเขื่องช้า ทำอะไรด้วยความระมัดระวัง และการที่ไม่ชอบแสดงตัวหรือโต้ตอบกับสังคมจึงมักมีพฤติกรรมที่ขัดกับสังคมได้ง่าย

๓. ลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว วัดได้ด้วยแบบสอบถามบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของ ชูศักดิ์ ชัมภลจิต (นิสิตปริญญาโท สาขาการวัดผลการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๓) แบบสอบถามนี้ สิทธีโชค วรรณสันติกุล (๒๕๑๓) ได้นำมาปรับปรุงใช้

๔. ความรู้สึกผิดชอบ (Conscience) หมายถึง ความรู้สึกภายในบุคคลซึ่งเป็นตัวควบคุม และเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม และหลักของศีลธรรม ประกอบด้วยขบวนการ ๓ ระดับ คือ

๔.๑ แรงต้านทานสิ่งชั่วร้าย (Resistance to temptation) คือ ความสามารถของบุคคลในอันที่จะต้านทานความต้องการภายในอันขัดศีลธรรม และมาตรฐานของสังคม

๔.๒ ความรู้สึกผิดหรืออับอาย (Feeling of guilt or Shame) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลคิดว่าตนได้แสดงพฤติกรรมที่ผิดหลักศีลธรรม หรือมาตรฐานของสังคม

๔.๓ แรงจูงใจที่จะกระทำดีตลอดจนรับรู้ความดี (Motivation to be good)

ความรู้สึกลึกซึ้งของนักคิดได้ช่วยแบบสอบถามความรู้สึกลึกซึ้งของผู้เขียนสร้างขึ้น

๔. คุณธรรมแห่งพลเมืองดี หมายถึง คุณธรรมทั้งต่อไปนี้

๔.๑ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

๔.๒ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง

๔.๓ คุณธรรมที่มีต่อศาสนา

๔.๔ คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน

๔.๕ คุณธรรมที่มีต่อชุมชน

๔.๖ คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว

๔.๗ คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น

๔.๘ คุณธรรมด้านมนุษยธรรม

๔.๙ คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ

๔.๑๐ คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบระเพณี

คุณธรรมแห่งพลเมืองดีทั้ง ๑๐ ประการนี้ วัดได้ด้วยแบบทดสอบคุณธรรมแห่ง

ความเป็นพลเมืองดีของ ชาลี ลัทธิ (๒๕๐๕)

๕. ลำดับการเกิด หมายถึง การเป็นบุตรคนแรก คนรอง หรือ คนสุดท้าย

บุตรคนแรก หมายถึง เด็กที่เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว หรือมีน้อง แต่ไม่มีพี่

บุตรคนรอง หมายถึง เด็กที่มีพี่ และน้อง

บุตรคนสุดท้าย หมายถึง เด็กที่มีแต่พี่ไม่มีน้อง

๖. อาชีพผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองมีอาชีพ รับราชการ ค้าขาย หรืออาชีพอื่น

นอกจาก ๒ อาชีพแรก

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

คุณธรรมแห่งพล เมืองดี

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๖๓ ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า "รัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่ศักยภาพ เพื่อเป็นพลเมืองที่มีศีลธรรมและวัฒนธรรม ..." (ศึกษาธิการ, กระทรวง, ๒๕๖๔ : ๑) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนี้ จึงได้มีการจัดหลักสูตรขึ้น เพื่อกำหนดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เรียน อาทิ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา สังคมศึกษา ฯลฯ อันจะทำให้ นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะ และมีความสามารถตามความมุ่งหมาย ในการจัดสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวิชาหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายว่าเพื่อ "... ให้เด็กยอมรับคุณค่าในทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และยินยอมปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ ... ให้เด็กรู้จักสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบ ซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อสังคมประชาธิปไตย โดยเฉพาะในเรื่องความมั่นคงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศชาติ ..." (ศึกษาธิการ, กระทรวง, ๒๕๖๓ : ๑๕) สำหรับวิชาหน้าที่พลเมือง และวิชาศีลธรรมระดับประถมศึกษาตอนต้น กำหนดให้จัดสอนในเรื่องต่อไปนี้

๑. ชีวิตในบ้านและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในบ้าน
๒. ชีวิตในโรงเรียนและชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในโรงเรียนและชุมชน
๓. การพักผ่อนหย่อนใจ การรักษาความสะอาด การป้องกันรักษาโรค การรักษาสาธารณสุขสมบัติ มารยาทในบ้าน โรงเรียนและชุมชน ตลอดจนการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักศีลธรรมและวัฒนธรรม
๔. วันหยุด วันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่น ๆ
๕. การปกครองของประเทศไทยสมัยปัจจุบัน การบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยสังเขป

๖. หน้าที่ของพลเมืองที่พึงมีต่อรัฐ สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในเรื่องการเสียภาษีอากร ความมั่นคงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศชาติ
๗. ศิลธรรมและวัฒนธรรมของชาติไทยโดยย่อ ให้เด็กศึกษาถึงหลักธรรมในศาสนาที่นับถือ
๘. หน้าที่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

ถ้าพิจารณาเนื้อหาในหลักสูตรข้างต้น จะเห็นว่าเน้นเรื่องการดำเนินชีวิตทั้งในครอบครัว ในโรงเรียน ในชุมชน ตลอดจนสิทธิหน้าที่ที่พึงมีต่อชาติ และอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองมากขึ้น มีความรอบรู้พอสมควรในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตประจำวันเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

รูสเวลท์ (Roosevelt, 1956 : 40 - 45) กล่าวถึงการเป็นพลเมืองดี ซึ่งพอสรุปได้ว่า การเป็นพลเมืองดีนั้นเริ่มตั้งแต่อยู่ในบ้านหรือครอบครัวต้องมีสิ่งสำคัญ ๓ ประการ คือ มีความซื่อสัตย์ กล้าหาญ และมีสำนึกสำนึก]

โรงเรียนพลินท์ (อ้างจาก วัลลภ พุ่มพวง, ๒๕๑๔ : ๑๕) มีเอกสารที่กล่าวถึงลักษณะของพลเมืองดี สรุปได้ ๔ ประการ คือ พลเมืองดีจะต้อง

๑. มีความรู้และภาคภูมิใจในมรดกของชาติ
๒. มีความเข้าใจในกระบวนการประชาธิปไตย
๓. มีประสบการณ์ในการนับถือศาสนา
๔. เห็นคุณค่าของแต่ละบุคคล
๕. เห็นคุณค่าในการมีโอกาสเท่าเทียมกัน
๖. มีความซื่อสัตย์ในชาติของคน
๗. มีความเข้าใจในองค์การต่าง ๆ ของโลก
๘. มีความต้องการสงวนรักษาทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรธรรมชาติ

✓ ส่วนพลเมืองกึ่งในทรรณะของไทยก็มีคล้ายคลึงกับของต่างประเทศ เช่น หน่วนศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (๒๕๑๑ : ๔) ให้ความหมายของพลเมืองที่ว่า พลเมืองดี คือ ผู้ที่สามารถนำตนเองได้ มีเหตุผลและวิจารณ์ รู้จักเลือกเฟ้นสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและบ้านเมือง ตื่นตัวต่อปัญหาสังคมและร่วมมือดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหานั้น ๆ ให้ลุล่วงไป พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่พึงวางเฉยในเหตุการณ์ต่าง ๆ

สนธิ เกษะศิริ (๒๕๐๗ : ๒๔ - ๒๕) กล่าวถึงความหมายของพลเมืองที่ว่า "... ที่เรียกว่าพลเมืองคือนั่นคือคนที่ได้รับการยกย่อง โดยพิจารณาถึงคุณธรรมมากกว่าคุณวุฒิหรือฐานะ การที่ใครจะยกย่องว่าใคร เป็นพลเมืองคือนั้น มักพิจารณาถึงความประพฤติ คือ เป็นผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ และบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง โดยไม่คำนึงถึงความรู้และฐานะการเงินมากนัก ถ้าจะกล่าวโดยสรุปตามนัยพุทธบัญญัติก็น่าจะสรุปได้ว่า พลเมืองคือนั่น คือ ผู้ทำดีละเว้นความชั่ว"

คนไทยส่วนมากหรือร้อยละ ๕๓.๖ นับถือศาสนาพุทธ (สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๕ : ๔๔๖) ดังนั้นค่านิยม หรือคำสอนในพุทธศาสนาจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดีด้วย เช่น หน้าที่ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อเพื่อนบ้าน เป็นต้น

ชาติ ลัทธิตี (๒๕๐๗ : ๕) ให้นำความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม มาแบ่งเป็นคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ๑๐ ประการ คือ

๑. คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์
๒. คุณธรรมที่มีต่อตนเอง
๓. คุณธรรมที่มีต่อศาสนา
๔. คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน
๕. คุณธรรมที่มีต่อชุมชน
๖. คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว
๗. คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น
๘. คุณธรรมด้านมนุษยธรรม

๙. คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ

๑๐. คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ และชนบระเพณี

ชาติ ลัทธิ ไก่สร้างสถานการณ์เพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้ตอบเลือกทางออกในการแก้ปัญหาแต่ละทางนั้น จะมีคุณธรรมแต่ละอย่างแฝงอยู่ เมื่อผู้ตอบเลือกทางใดก็หมายความว่า มีคุณธรรมประจำใจในค่านั้น ในการสร้างสถานการณ์นี้ เขายึดหลักของ วูทวิฟ ที่ว่า "ถ้ามีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ มากกระตุ้นให้คนเราได้มีโอกาสเลือกความสำคัญของทางออกในการแก้ปัญหานั้น ๆ แล้วจะแสดงให้เห็นเป้าหมายที่แตกต่างกันในการดำรงชีวิตของคนได้" (ชาติ ลัทธิ, ๒๕๐๗ : ๙)

เมื่อนำสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้งหมด ๔๕ สถานการณ์ไปทดสอบกับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.๔) ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๕๑ คน ปรากฏว่า นักเรียนเลือกคุณธรรมด้าน

✓ ความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกสำหรับคนที่จะเป็นพลเมืองดี และเลือกคุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อชุมชน , คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและคุณธรรมที่มีต่อศาสนา

คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมด้านมนุษยธรรมและคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ และชนบระเพณี

คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มีต่อตนเอง เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญรอง ๆ ลงมาตามลำดับ

ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน สถาบันระหว่างชาติ

สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (๒๕๐๙ : ๒๕๕) ศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ โดยกระทำกับนักเรียนที่จบ

ชั้นประถมศึกษาตอนต้นในภาคศึกษา ๒ พบว่า เด็กเลือกคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่มี

✓ ความสำคัญมากที่สุด และเลือกคุณธรรมด้านอื่น ๆ ให้มีความสำคัญน้อยลงมาตามลำดับ คือ คุณธรรม

ที่เกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบระเพณี คุณธรรม

ที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ คุณธรรมที่มีต่อชุมชน

และคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว และคุณธรรมที่มีต่อตนเอง เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญรอง ๆ ลงมา

ตามลำดับทั้งเด็กชายและเด็กหญิง จัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ (๒๕๐๖) วิจัยเรื่อง "การสำรวจความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรม และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้น ป.๔ ในโรงเรียนโครงการกรุงเทพ - ชนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๐๕" โดยใช้ข้อทดสอบ ๔๐ ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๓๖ คน เป็นชาย ๒๒๓ คน หญิง ๒๑๓ คน จากโรงเรียนในโครงการ ๒๔ โรงเรียน สุ่มตัวอย่าง ประชากรแบบมีระบบพบว่าเด็กมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาศีลธรรมตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เกณฑ์ปานกลาง หรือร้อยละ ๔๔.๐ โดยมีความรู้ระดับปานกลางในหน่วยพุทธประวัติ พระรัตนตรัย วันสำคัญ ศีลธรรมและวัฒนธรรม ระดับปานกลางค่อนข้างสูงในหน่วยเบญจศีล เบญจธรรม ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำในหน่วยมรรยาท และระดับต่ำในหน่วยธรรมะ ความแตกต่างกันในเรื่องอายุ และเพศไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรมต่างกัน และโรงเรียนที่มีพระภิกษุช่วยสอนจะทำให้ การเรียนของนักเรียนได้ผลดีกว่าโรงเรียนที่ไม่มีพระภิกษุช่วยสอนในหน่วยธรรมะ มรรยาทต่าง ๆ เบญจศีลเบญจธรรม วันสำคัญทางศาสนา และศาสนกิจที่ควรปฏิบัติในวันสำคัญ ส่วนในหน่วยอื่น ไม่แตกต่างกัน

สุธรรมา สุจิตตานนท์ (๒๕๐๔) ได้วิจัยเรื่อง "ศึกษาการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๙ ในโรงเรียนสาธิต ๔ แห่ง ในจังหวัดพระนคร" โดยใช้แบบสอบถามประเภท เติมนำและเช็คข้อถูก ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๙ ของโรงเรียนสาธิต ๔ แห่ง ในจังหวัดพระนครรวม ๓๒๐ ชุด ได้รับคืน ๓๐๐ ชุด และส่งให้ครูสอนวิชาสังคมศึกษา ทั้งหมดที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๙ ของโรงเรียนเดียวกันรวม ๔ ชุด ได้รับคืน ๓ ชุด โดยแบบสอบถามนี้ ไม่เหมือนกัน ปรากฏว่านักเรียนจำนวนมากมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาหน้าที่พลเมืองเนื่องจากเนื้อหาวิชา และภาพประกอบในแบบเรียนไม่น่าสนใจ ต้องใช้การท่องจำจึงจะได้คะแนนดี อุปกรณ์การสอนมีน้อย และนักเรียนไม่ชอบร่วมทำกิจกรรม นอกจากนี้การสอนของครูยังไม่อาจชักจูงให้นักเรียนตั้งใจเรียน ได้ก็พอ

วัลลภ พุ่มพวง (๒๕๑๔) วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี" โดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐๐ คน ชาย ๕๐ คน และหญิง ๕๐ คน แบบสัมภาษณ์

ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นประกอบด้วยคำถาม ๖๐ ข้อ เกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ๖๐ เรื่อง พบว่าคนไทยในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นไม่ถูกต้องในเรื่องค่านิยมและคำสอนในศาสนา เรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองดีและเรื่องความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย มีเพียงเรื่องเดียวที่คนไทยในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นถูกต้องคือเรื่องการอยู่ร่วมกันในชุมชน ชนบทรวมเนียบ ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ส่วนในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการปกครองประเทศโดยทั่วไป คนไทยในกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ ๕๐ ที่มีความคิดเห็นถูกต้อง

ความรู้สึกลึกซึ้ง

บทพระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖ มีความตอนหนึ่งว่า "... คนเรากล่าวถึงคุณธรรมทั่วไปแล้วจะต้องเปรียบด้วยเรือที่มีสมอ และเครื่องผูกสำหรับยึดมัน เรือลำใดไม่มีสมอและเครื่องผูก เรือลำนั้นก็อาจลอยแพผ่านไปตามกระแสน้ำ สมอ เครื่องผูกเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวให้เรือจอดประจำที่ อยู่ได้โดยปราศจากอันตราย สมอ เครื่องผูกของคนเรานี้คือ ศีลธรรม อันประกอบด้วยมาตรฐานของสังคมและศาสนธรรม คือคำสั่งสอนของศาสนาย่อมรักษามีสีลธรรมนั้น (สามมุข, ๒๕๑๔ : ๒๗๑) ดังนั้นบุคคลจึงต้องมีศีลธรรมเพราะศีลธรรมเป็นหลักปกครองตนเอง เป็นหลักปกครองเหี่ยวเรือน เป็นหลักปกครองประเทศเพื่อให้ความเป็นอยู่ของคน ของหมู่ชน เป็นไปดี ทุกคนต้องประพฤติศีลธรรม ผู้ปกครองต้องประพฤติศีลธรรม ผู้อยู่ในปกครองต้องประพฤติศีลธรรม บิคารมารคา ผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชา ครูบาอาจารย์ ต้องประพฤติศีลธรรมให้เป็นตัวอย่างแก่เด็ก ไม่สนับสนุนคนละเมิดศีลธรรม ไม่เสียขายคนละเมิดศีลธรรม แนะนำสั่งสอนให้ประพฤติศีลธรรมจนเป็นนิสัยอาศัยจึงได้ผล (สามมุข, ๒๕๑๕ : ๔๔) เนื่องจากหลักศีลธรรมและข้อความประพฤติตามมาตรฐานของสังคมเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ หาได้มีติดตัวมาแต่เกิดไม่ (Sherif, 1948 : 131) เด็กเล็กจะนำเอาข้อจำกัดจากสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของตน (Allensmith, 1957 : 28 and Evsencck, 1960 : 30) และจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ จนเกิดการควบคุมภายในตนเองได้เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น การควบคุมภายในตนเองนี้ คือ ความรู้สึกผิดชอบ เปรียบเป็นตำรวจภายใน (internalized policeman) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่คอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคลซึ่ง เซียร์ (Sears, 1960 : 92)

ให้ความหมายของความรู้สึกผิดชอบว่าเป็น "ตัวก่อกวนที่จำเป็นที่สุดของมนุษย์ในสังคม" (social man's most necessary nuisance) และความมีศีลธรรมที่แท้จริงก็คือการที่บุคคลมีความรู้สึกผิดชอบเป็นหัวหน้าพฤติกรรม (Eysenck, 1960 : 17)

เพียเจต์ (อ้างอิง Hutt and Cibby, 1959 : 247) แบ่งความเจริญของงานทางด้านศีลธรรมของเด็กออกเป็น ๓ ระยะ คือ

๑. อายุ ๓ - ๔ ขวบ การตัดสินใจในแง่ของศีลธรรมขึ้นอยู่กับอำนาจของผู้ใหญ่และความคิดเห็นของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่ถูกต้อง
๒. อายุ ๔ - ๑๑ ขวบ นวัตกรรมและความต้องการของคนอื่นมาพิจารณาในการตัดสินใจทางศีลธรรมด้วย
๓. อายุ ๑๑ - ๑๒ ปี ใช้เหตุผลประกอบการพิจารณาเพื่อให้เกิดความยุติธรรมมากขึ้น (equalitarianism moral)

✓ x ความรู้สึกผิดชอบนี้ขึ้นอยู่กับกรอบมโนคติตรงคือ ถ้าการผิดชอบเป็นแบบให้อ่านามากเกินไป ความรู้สึกผิดชอบของเด็กก็จะตึงเกินไปด้วยความเครียดที่เกิดจากการกระตือรือร้นและความวิตกกังวล จะขัดขวางการปรับตัวที่ดีของเด็ก และในทางกลับกัน ความรู้สึกผิดที่ไม่ได้รับการพัฒนาจะนำไปสู่ความรู้สึกผิดชอบที่หย่อน (Justin, 1950 : 722 and Jersild, 1960) x

เฮิร์ลอค (Hurlock, 1964 : 547) อ้างถึงการศึกษาของโบม (Boehm) และ แฮวิกเฮิร์สต์ (Havighurst) ว่าเด็กจากครอบครัวชั้นกลางพัฒนาความรู้สึกผิดชอบได้ดี และเร็วกว่าเด็กจากครอบครัวชั้นต่ำ และชั้นสูง ความตึงหรือความหย่อนของความรู้สึกผิดชอบขึ้นอยู่กับแบบของการผิดชอบที่เด็กได้รับซึ่งสิ่งนี้แตกต่างกันไปตามกลุ่มชั้นสังคม

เซียร์ และเลวิน (Sears and Levin, 1957 : 100 - 105) ได้ทำการศึกษาเด็กอายุ ๕ ขวบ ซึ่งเป็นเด็กอนุบาลจำนวน ๓๗๕ คน โดยสัมภาษณ์มารดาของเด็กเหล่านั้นเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มารดาเหล่านี้มีอายุตั้งแต่ ๒๕ ปี จนถึง ๕๐ ปี และอยู่ในชั้นทางสังคมตั้งแต่ระดับต่ำจนถึงระดับสูง และพบว่าลักษณะการผิดชอบของมารดาที่สัมพันธ์กับ

✓ ความรู้สึกผิดชอบสูงของเด็กมี ๓ ชนิด คือ

๑. ยอมรับพัฒนาการระบับต่าง ๆ ของลูก เต็มใจยอมรับลูกในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว ให้ความรัก ความอบอุ่น และให้อิสระในการตัดสินใจ
๒. ให้โอกาสแก่เด็กในการฝึกหัดระเบียบวินัยโดยมีความรักเป็นพื้นฐาน
๓. ใช้เหตุผลประกอบในการฝึกหัดวินัย

✓ เพ็ค (Pock, 1958 : 347 - 50) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในแถบตะวันตกกลางของสหรัฐอเมริกา โดยใช้การสังเกตเป็นเวลาหลายปี และพบว่ามียุติกรรม ๒ แบบของพ่อแม่ที่สัมพันธ์กับแรงต้านทานของเด็กต่อสิ่งยั่วยุสูง (High resistance to temptation) คือ (๑) ความสม่ำเสมอของพ่อแม่ และ (๒) ความไว้วางใจความเชื่อมั่นในกันและกันระหว่างพ่อแม่และกับบุคคลอื่นเป็นสมาชิกในครอบครัว

โจนส์ และ มอริส (Jones and morris, 1954 : 781 - 83) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของเด็ก พบว่า มีค่าสหสัมพันธ์ต่ำมาก จึงสรุปว่า ความรู้ทางศีลธรรมไม่ได้เป็นเครื่องประกันความประพฤติ เพราะมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลในการชักจูงใจเด็กให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความกดดันทางสังคม ความรู้สึกของเด็กต่อตัวเด็กเอง ท่าทีที่ครอบครัวและเพื่อนแสดงต่อเด็ก ความต้องการของเด็กในขณะนั้น และองค์ประกอบอื่น ๆ อีก

บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว

✓ วิกคิง (อ้างจากวันเพ็ญ อายุการ, ๒๕๑๒) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษและเลขคณิต กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชายและหญิงจำนวน ๒๐๐ คน ที่อายุตั้งแต่ ๑๒ ปี ขึ้นไป จากโรงเรียนแมนเชสเตอร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างความมั่นคง (stability) ทางอารมณ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ลักษณะที่ชอบแสดงตัว (extraversion) มีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และลักษณะที่ชอบเก็บตัว (introversion) มีความสัมพันธ์กับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพบว่า

เด็กที่ชอบแสดงตัวมักจะเรียนอ่อนในวิชาเลขคณิตและเด็กหญิงมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กชาย

✓ รัสตัน (อ้างจาก วันเพ็ญ อายุการ, ๒๕๑๒) ได้ทำการศึกษานักเรียน ๔๕๔ คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย ๑๑ ปี โดยให้ครูประมาณค่าลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนและใช้ข้อทดสอบวัดความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนพบว่าคะแนนทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กัน จากการประมาณค่าของครูและการหาข้อทดสอบเกี่ยวกับบุคลิกภาพพบว่านักเรียนส่วนมากมีการปรับตัวได้ และเด็กที่ชอบแสดงตัวจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า

✓ ซาเวจ (Savage, 1966) ได้ศึกษาถึงส่วนประกอบของบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของเด็กโรงเรียนมัธยมตอนต้น ในกลุ่มตัวอย่างเด็กชาย หญิงอายุเฉลี่ย ๗ มี ๑๑ เดือน ปรากฏพบความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการแสดงตัวและ $I.Q.$ (Intelligence Quotient) ($r = .267$) และระหว่างการแสดงตัว และ $A.Q.$ (Arithmetic Quotient) ($r = .235$) ณ ระดับ .๐๐๕ จึงอาจกล่าวได้ว่ายิ่งมีลักษณะแสดงตัวมากก็จะมีสติปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูง

✓ สุ่มทรง สุวรรณเลิศ (๒๕๑๒) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว โดยใช้ข้อทดสอบ The Kuder Personality Inventory ศึกษาทั้งเด็กชั้น มศ. ๑ - ๓ จำนวน ๓๐๐ คน และนักเรียนแพทย์ ๓๐๐ คน จากการเปรียบเทียบผลที่ได้จากคนไทยทั้ง ๒ กลุ่ม กับผลที่ได้จากกลุ่มชาวอังกฤษ และชาวอเมริกันพบว่า กลุ่มตัวอย่างของคนไทยได้คะแนนต่ำกว่านิสิตชาวอเมริกันในมหาวิทยาลัย และใกล้เคียงกับปกติวิสัย (norm) ของกลุ่มชาวอังกฤษในลักษณะการแสดงตัว ผลที่ได้นี้อาจเสนอแนะว่า คนไทยนั้นมีบุคลิกภาพไปทางเก็บตัวมากกว่าคนอเมริกันแต่คล้ายคลึงกับคนอังกฤษ ซึ่งเก็บตัวกว่าคนอเมริกัน

✓ วันเพ็ญ อายุการ (๒๕๑๒) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว การยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑, ๓, ๕ พบว่านักเรียนซึ่งมีลักษณะแสดงตัวและเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะแสดงตัว - เก็บตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ไม่มีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง

จากเอกสารและการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ความรู้สึกนึกชอบ และ บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ซึ่งเห็นว่าคุณลักษณะทั้งสามน่าจะมีความสัมพันธ์กัน ผู้เขียนจึงต้องการ จะศึกษาให้แน่ชัดลงไปว่าเป็นเช่นนั้นหรือไม่

เหตุผลเบื้องต้นสนับสนุน

✓✓ แฟรงก์ (Frank, 1958 : 14 - 15) กล่าวถึงการค้นคว้าของ เบอร์ก (Burks) ที่ทำกับสี่กลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี และกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวกลุ่มละ ๒๒ คน พบว่า ผู้ที่ปรับตัวได้ดีจะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกอบอุ่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ฉลาด และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เป็นคนเปิดเผย ซื่อสัตย์ ระวัง ในหน้าที่และมีความรับผิดชอบ ปรับปรุงตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาแล้วคุณธรรมบางอย่าง มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่ ชาลี ลัทธิ และสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (๒๕๐๕) ได้ทำการศึกษาไว้ ผู้เขียนเชื่อว่าคนที่ปรับตัวได้ดีซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของคนที่บุคลิกภาพแสดงตัว น่าจะเป็นพลเมืองดีของสังคม และน่าจะมีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีทั้ง ๑๐ ประการ ดังกล่าว

✓✗ เมื่อพิจารณาถึงธรรมชาติเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของทั้งต่างประเทศ และของไทย พบว่า ความรู้สึกนึกชอบเป็นลักษณะหนึ่งที่ร่วมกันอยู่กล่าวคือ สำหรับของต่างประเทศต้องมีสัญชาติของประเทศนั้น รู้เรื่องการปกครองของประเทศ มีความจงรักภักดีต่อประเทศ มีความรู้สึกนึกชอบรัก รักชาติ และรู้จักใช้สิทธิต่าง ๆ หน้าที่ต่าง ๆ มีความรับผิดชอบ เคารพเชื่อฟัง ... (วัลลภ พุ่มพวง, ๒๕๑๔) ส่วนของไทย สนิท เกษะศิริ (๒๕๐๔ : ๖๔ - ๖๕) ได้กล่าวสรุปลักษณะของพลเมืองดีว่า คือผู้ทำดี ละเว้นความชั่ว และผลการวิจัยของ วัลลภ พุ่มพวง (๒๕๑๔) ได้ชี้ให้เห็นว่าคนไทย ยึดค่านิยมหรือคำสอนในพุทธศาสนาเป็นคุณสมบัติของพลเมืองดีด้วย ผู้เขียนจึงเชื่อว่า บุคคลที่มีความรู้สึกนึกชอบสูงก็น่าจะมีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีสูงด้วย

✓ ออซูเบล (Ausubel, 1960 : 55 - 558) กล่าวว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงออก จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับความเห็นชอบของสังคมได้ดีและเพราะฉะนั้นจึงมักจะมีความวิตกกังวลอันเกิดจากสถานการณ์ขัดแย้งได้น้อยกว่าคนที่บุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ไรส์ และ โคลแมน (Reiss and Coleman, 1962 : 4) ได้ศึกษาคุณธรรม
บางประการของวัยรุ่นจากโรงเรียน ๑๐ แห่ง พบว่าเด็กชายนิยมเล่นกีฬาเก่งมากกว่าเรียนเก่ง
เด็กหญิงนิยมทำตัวให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในกลุ่มชายมากกว่าการเรียนเก่ง เด็กชายอยากเรียนเก่ง
มากกว่าเด็กหญิง

และจากการศึกษาของ วันเพ็ญ อายุกาญ (๒๕๑๒) ก็พบว่าเด็กชายและเด็กหญิงมี
บุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษานี้ วันเพ็ญ อายุกาญ ได้กล่าววาสอดคล้องกับของ ริคคิง
(Ridding)

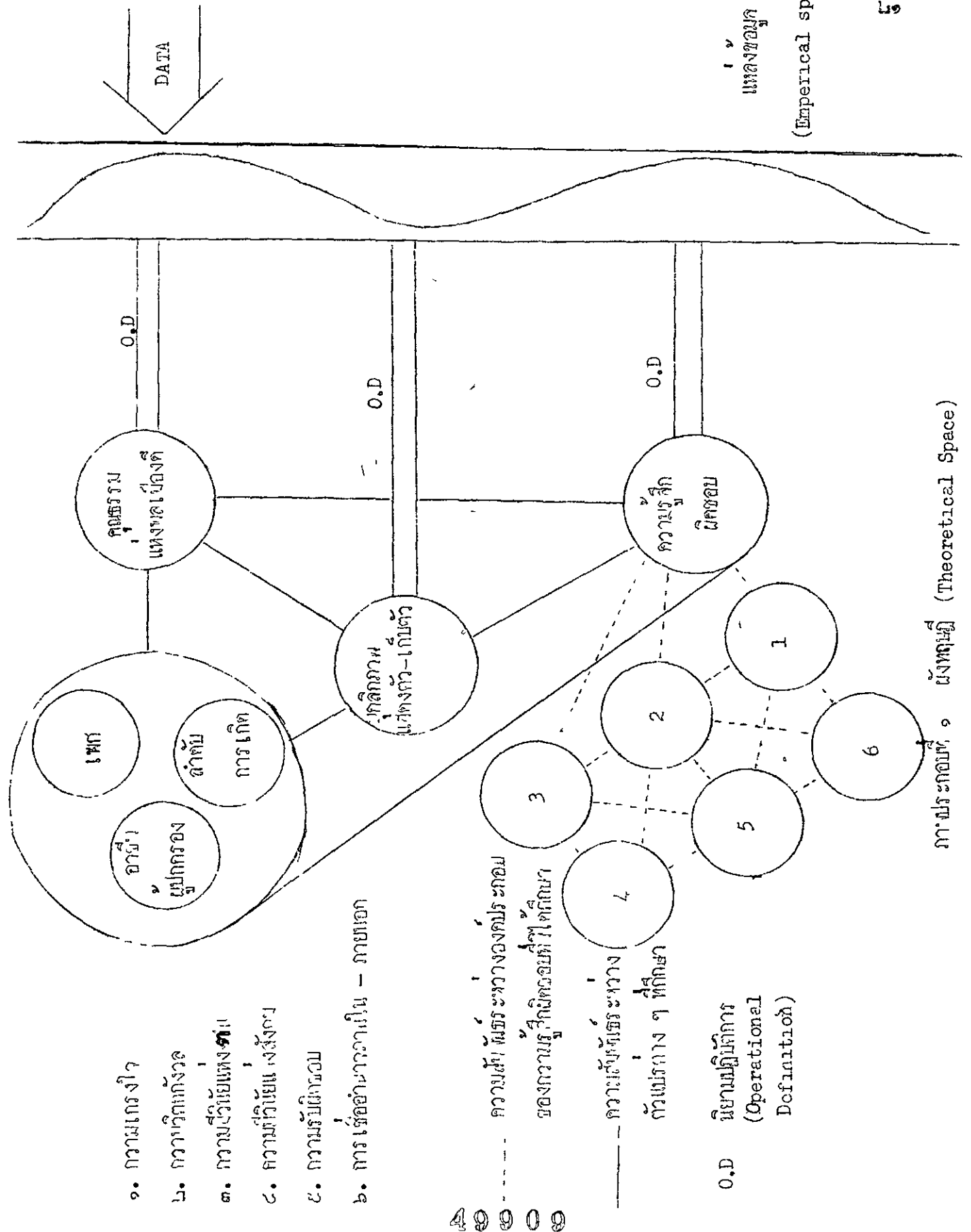
✓ ✕ โจนส์ (Jones, 1954 : 781 - 832) กล่าวว่า สังคมมีไถ่บุงหวังให้เด็กหญิง
มีแบบพฤติกรรมเหมือนเด็กชายและคั้งนั้นการมีกอบรม เด็กแต่ละเพศจึงแตกต่างกันเนื่องจากการ
ยอมรับหรือการปฏิเสธจากสังคม มีความหมายต่อเด็กหญิงมากกว่าต่อเด็กชายและเป็นการยาก
สำหรับเด็กหญิงในการได้รับการยอมรับจากสังคม เด็กหญิงจึงผูกพันในสถานการณ์สังคมมากกว่า
เด็กชาย ยิ่งกว่านั้นเด็กหญิงยังมีแนวโน้มที่จะผูกพันเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนอื่นมากกว่าเด็กชาย
แต่ในสถานการณ์อื่น ๆ เด็กชายจะมีการผูกพันและไปข้อสัต์มากกว่าเด็กหญิง ในระยะวัยเด็ก
ตอนปลายและในตอนวัยรุ่น เด็กชายจะเข้าเป็นวัยต่าง ๆ มากกว่าและไม่เต็มใจที่จะทำตามกฎข้อบังคับ
ต่าง ๆ โดยไม่คำนึงว่ากฎนั้น ๆ ยุติธรรมต่อเขาหรือไม่

✕ มาร์ค (Marek, 1964 : 174 - 175) กล่าวว่าการใช้วิธีลงโทษที่เป็นแบบเดียวกัน
ทุกครั้ง เช่น ตีทุกครั้งที่ทำผิด มีผลในเชิงนิเสธต่อการพัฒนาการของความรู้สึกผิดชอบ แต่การ
ลงโทษโดยพิจารณาตามลักษณะของการกระทำผิด ย่อมทำให้ผู้ถูกลงโทษเกิดรู้สึกละอายต่อการกระทำผิด
อย่างแท้จริง และความสัมพันธ์ของพ่อแม่และเด็กที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของความรู้สึกผิดชอบ แลนดิส
(Landis, 1952) ถือว่ารูปแบบทั้งหมดยของการลงโทษ และความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กเป็น
"ตัวสร้างความรู้สึกผิดชอบ" (conscience building devices) ✕

ประมวล คิคกินสัน (วิทยาคัยวิชาการศึกษานหาสารคาม, ๒๕๑๑ : ๓๕ - ๔๑)
ได้กล่าวถึงข้อสังเกตของแอดเลอร์เกี่ยวกับลำดับการเกิดซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลไว้ว่า ทุกคนโตมาก็จะ
เป็นคนเอาจริงเอาจังกับชีวิต รู้จักรับผิดชอบ เป็นผู้นำ หรือเป็นผู้ไว้อ่านาจอย่างยิ่งเมื่อเป็นผู้ใหญ่

ลูกคนรองมีนิสัยรักสนุก แต่จะเป็นนิสัยชอบแข่งขันมากกว่าลูกคนอื่น ๆ ส่วนลูกคนสุดท้ายจะรักนับถือตนเอง ความรู้สึกอิจฉาริษยาไม่ค่อยมี และถามกวางเหินของแอดเลอร์ การเกิดมาเป็นลูกคนที่เท่าใดในครอบครัวหนึ่ง ๆ ย่อมมีความหมายสำหรับบุคลิกภาพของแต่ละคนมากทีเดียว

เมื่อประมวลจากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า คนที่มีคุณธรรมแห่งพลเมืองดี น่าจะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีความรู้สึกผิดชอบสูง และนอกจากนี้ เพต อาชีพผูกโกรธ และลำดับการเกิดมาจะมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทั้งสามควบ อาจเขียนเป็นผังทฤษฎีแสดง ลักษณะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังนี้

สมมติฐานในการทบทวน

๑. นักเรียนชาย - นักเรียนหญิงที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕
น่าจะมีการมีความคิดเห็นในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่แตกต่างกันไปจากนักเรียนชาย-
นักเรียนหญิงที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๐๕
๒. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงน่าจะมีคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองที่แตกต่างกัน
๓. นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันน่าจะมีคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองที่แตกต่างกัน
๔. นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกันน่าจะมีคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองที่แตกต่างกัน
๕. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงน่าจะมีคะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวแตกต่างกัน
๖. นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันน่าจะมีคะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวแตกต่างกัน
๗. นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกันน่าจะมีคะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว แตกต่างกัน
๘. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงน่าจะมีคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งชอบแตกต่างกัน
๙. นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันน่าจะมีคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งชอบแตกต่างกัน
๑๐. นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกันน่าจะมีคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งชอบแตกต่างกัน
๑๑. คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวน่าจะมีความสัมพันธ์กับคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมือง
๑๒. คะแนนความรู้สึกลึกซึ้งชอบน่าจะมีความสัมพันธ์กับคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมือง
๑๓. คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวน่าจะมีความสัมพันธ์กับคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งชอบ

วิธีดำเนินการ

* กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนไม่อาจเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่ม (Random Sampling) ทั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ กำลังคน เวลา การคมนาคม และความร่วมมือจากทางโรงเรียน จึงใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจงใจเลือก (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังต่อไปนี้

๑. เป็นโรงเรียนที่ผู้เขียนสามารถเดินทางไปมาสะดวก
๒. เป็นโรงเรียนที่พร้อมจะให้ความร่วมมือ และเห็นความสำคัญของการวิจัย
๓. เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมากเพียงพอแก่ความต้องการของผู้เขียน
๔. เป็นโรงเรียนที่จัดระบบชั้นแบบคละ คือในแต่ละชั้นเรียนจะมีทั้งเด็กเรียนเก่งและ

เรียนอ่อนรวมกัน

๕. นักเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นจะต้องไม่เป็นผู้ที่เรียนซ้ำชั้นประณมปีที่ ๕ ทั้งนี้เพราะต้องการศึกษานักเรียนที่สำเร็จชั้นประณมปีที่ ๔ ในปีการศึกษา ๒๕๑๕

๖. เป็นโรงเรียนสหศึกษา

โดยอาศัยเกณฑ์ดังกล่าว ผู้เขียนได้เลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประณมปีที่ ๕ ของปีการศึกษา ๒๕๑๖ ในโรงเรียนที่สังกัด กรมสามัญศึกษา โรงเรียนที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนเทศบาล และโรงเรียนประชาบาล ในภาคศึกษา ๖ เฉพาะในจังหวัด อุบลราชธานี อ่างทอง สิงห์บุรี สระบุรี และลพบุรี ดังรายการที่แสดงไว้ในตาราง ๑

ตาราง ๑ แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แยกตามเพศ และลำดับการเกิด

เพศ \ ลำดับการเกิด	ชาย	หญิง	รวม
คนแรก	๓๐	๒๔	๕๔
คนรอง	๙๖	๑๐๒	๑๙๘
คนสุดท้าย	๓๓	๓๓	๖๖
รวม	๑๕๙	๑๖๗	๓๒๖

ตาราง ๒ แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแยกตามเพศและอาชีพผู้ปกครอง

อาชีพผู้ปกครอง \ เพศ	ชาย	หญิง	รวม
รับราชการ	๕๐	๒๓	๗๓
ค้าขาย	๓๐	๒๔	๕๔
อาชีพอื่น	๕๓	๓๖	๘๙
รวม	๑๓๓	๑๖๗	๓๐๐

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. แบบสอบถามความรู้สึกผิดชอบ

ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถามความรู้สึกผิดชอบขึ้น โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

๑. ศึกษาทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้สึกผิดชอบ เพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบของความรู้สึกผิดชอบมีอะไรบ้าง เท่าที่ค้นพบความรู้สึกผิดชอบจะบ่งอยู่ในหนังสือที่ว่าด้วย ความพึงธรรม การตัดสินใจในแง่คุณธรรม (social judgment) และบุคลิกภาพ

๒. วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้มีความรู้สึกผิดชอบสูง รวมทั้งลักษณะของผู้มีคุณธรรมสูง ซึ่งอาจแยกออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ ความรู้สึกในค่านิยม ได้แก่ ความสะอาด และความเสียใจ

๒.๒ ความรู้สึกในค่านิยม ได้แก่ ความยินดีที่จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

ของสังคม

๓. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยความรู้จากข้อ ๒ ได้แบบสอบถามทั้งหมด ๙๐ ข้อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึก (ความชอบไม่ชอบ) ที่มีต่อพฤติกรรมของตนและของคนอื่น ๆ รวมทั้งลักษณะนิสัยที่ผู้ตอบมักประพฤติปฏิบัติ /

ตัวอย่างแบบสอบถาม

- ๐) เต็มใจที่จะให้ของขวัญเวลาผู้ใหญ่ให้ขนม
- ๐๐) ชอบแก้แค้นเพื่อนที่ชอบรังแกเราโดยเอาของ ๆ เขาไปซ่อนไว้
- ๐๐๐) รู้สึกเสียใจที่เผลอพูดเสียงพ่อแม่

ลักษณะของกระดาษคำตอบ

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑					
๒					
๓					
.					
.					
.					

วิธีให้คะแนน

แบบสอบถามแต่ละข้อมีคะแนนเต็ม ๕ คะแนน การให้คะแนนจะเป็น ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ ในช่องมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สำหรับข้อที่มีความหมายในเชิงบวก และจะเป็น ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ สำหรับข้อที่มีความหมายในเชิงลบ เช่นในตัวอย่างข้อ ๑) คะแนนจะเป็น ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ ส่วนในตัวอย่างข้อ ๑๐) คะแนนจะเป็น ๑, ๒, ๓, ๔ และ ๕ ตามลำดับ หลังจากนำแบบสอบถามทั้งหมดมาพิจารณาข้อความโดยวิธี Prototype test Items แล้วเห็นว่าตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัด จึงนำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดลองใช้ต่อไป

การนำแบบสอบถามไปทดลองใช้

ผู้เขียนได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ ของโรงเรียนเทศบาล วัดเขียน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๒๐ คน แล้วสุ่มเหลือเพียง ๔๐ คน เพื่อนำมาตรวจให้คะแนนทั้ง ๔๐ คนนั้น

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

นำคำตอบที่ได้จากการทดลองใช้มาแยกวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

๑. หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
๒. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
๓. หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

การหาอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ได้ตรวจให้คะแนนแล้วรวมคะแนนของนักเรียนแต่ละคน แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยถือเอา ๕๗ % ของนักเรียนที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูง และ ๔๓ % ของนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ นอกนั้นไม่นำมาคิด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยหาว่าในข้อหนึ่ง ๆ กลุ่มสูงได้คะแนนเฉลี่ยเป็นเท่าไร และกลุ่มต่ำได้คะแนนเฉลี่ยเป็นเท่าใด แล้วใช้ t - test (Guilford, 1965 : 135) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มนี้

สูตรที่ใช้คือ

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \quad (\text{Guilford, 1965 : 184})$$

ค่า t เป็นค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution ซึ่งจะแสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำตามลำดับ

s_1, s_2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำตามลำดับ

และใช้ค่า t ที่ได้เป็นเกณฑ์ในการเลือกแบบสอบถามแต่ละข้ออีกครั้งหนึ่ง ให้เลือก

แบบสอบถามที่มีค่า t สูงไว้ ๔๐ ข้อ (อำนาจจำแนกของแบบสอบถามแสดงไว้ในภาคผนวก)

จึงแน่ใจได้ว่าแบบสอบถามทั้ง ๔๐ ข้อนี้มีอำนาจจำแนกสูงพอที่จะนำไปใช้ได้ ทั้งนี้ผู้ที่สอบได้คะแนนสูงจากแบบสอบถามนี้จึงหมายถึงผู้ที่มีความรู้สึกรักนิยมนอกสูง และผู้ที่ได้คะแนนต่ำจึงหมายถึงผู้ที่มีความรู้สึกรักนิยมนอกต่ำ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้เลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ก็ตรวจให้คะแนนเฉพาะข้อที่เลือกอีกครั้งหนึ่ง แบ่งคะแนนออกเป็น ๒ พวก คือ คะแนนของข้อคู่และคะแนนข้อคี่ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบแบ่งครึ่ง (Split - half)

สูตรที่ได้คือ

$$r_{\frac{1}{2}} = \frac{\frac{I}{II}}{\sqrt{\frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}} \quad (\text{Garrett, 1969:143})$$

เมื่อ $r_{\frac{1}{2}}$ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับ

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อคู่ และข้อคี่ตามลำดับ

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนข้อคู่ และข้อคี่ตามลำดับ

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนข้อคู่ และข้อคี่

ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากสูตรนี้ เท่ากับ ๐.๗๒๑๑ ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นเพียงครึ่งฉบับ และเมื่อนำมาปรับแก้ โดยใช้สูตร

$$r_{II} = \frac{2r_{\frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2}}} \quad (\text{Garrett, 1969 : 339})$$

ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๘๓๕๕ นับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงพอที่จะนำไปใช้ได้

* การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ผู้เขียนได้หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าความสัมพันธ์ (correlation) ระหว่าง ความรู้สึกนึกชอบ กับการเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกคน สำหรับแบบสอบถาม การเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอก (Internal - External Control) นั้น ได้ใช้แบบสอบถามซึ่ง พงษ์ จันทรวีระกุล (๒๕๑๕) ได้สร้างขึ้น และได้หาค่าความเที่ยงตรงไว้แล้ว ปรากฏว่ามีค่าความเที่ยงตรงสูง และจากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างแบบสอบถาม ความรู้สึกนึกชอบ และแบบสอบถามการเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอก ได้ค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๖๓๒๔ (มีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .๐๑) นับว่าแบบสอบถามความรู้สึกนึกชอบฉบับนี้มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงพอประมาณ

ข. แบบสอบถามบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว

เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงลักษณะแสดงตัวและเก็บตัว มีข้อความทั้งหมด ๓๔ ข้อ แยกเป็นข้อความซึ่งมีความหมายในเชิงบวก (แสดงตัว) และข้อความซึ่งมีความหมายในเชิงลบ (เก็บตัว) อย่างละ ๑๗ ข้อ วิธีตอบและเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

วิธีตอบ ในกระดาษคำตอบมีช่องให้เลือกตอบ ๕ ช่อง ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยมีช่องให้เลือกตอบ ดังนี้ ไม่จริงเลย จริงน้อย จริงปานกลาง จริงมาก จริงมากที่สุด ถ้าข้อความนั้นตรงกับช่องไหนก็ให้เขียนเครื่องหมาย / ลงช่องนั้น

เกณฑ์ในการให้คะแนน ในข้อความซึ่งมีลักษณะแสดงตัวจะให้คะแนน ๑, ๒, ๓, ๔ หรือ ๕, เมื่อนักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ไม่จริงเลย จริงบ้าง จริงปานกลาง จริงมาก หรือจริงมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อความที่มีลักษณะเก็บตัวจะให้คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒ หรือ ๑ เมื่อนักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ไม่จริงเลย จริงบ้าง จริงปานกลาง จริงมาก จริงมากที่สุด ตามลำดับ แล้วหาคะแนนรวมของแต่ละคน นักเรียนที่ได้คะแนนมาก แสดงว่ามีลักษณะแสดงตัว นักเรียนที่ได้คะแนนน้อย แสดงว่ามีลักษณะเก็บตัว

๗๘
๔๐
๖๕

ค. แบบทดสอบคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

เป็นแบบสอบถามมีเรื่องให้อ่านทั้งหมด ๔๕ เรื่อง แต่ละเรื่องมีทางที่จะให้นักเรียน
แสดงความคิดเห็นสองทาง (ทั้งสองทางมีคุณธรรมคนละชนิดแฝงอยู่) ในแต่ละทางเลือก
มีข้อให้เลือกตอบ ๔ ข้อ เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องราวแต่ละเรื่องแล้วมีความคิดเห็นอย่างใด
ก็ให้แสดงความคิดเห็นลงไป

ตัวอย่างข้อทดสอบ

ถ้าและแดงชวนกันไปบ้านเพื่อน เพื่อชวนเพื่อนไปรับประทานอาหารข้างนอกด้วยกัน
เมื่อไปถึงไม่พบเพื่อน พบแต่พ่อแม่ของเพื่อนกำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ พ่อแม่ของเพื่อนคนนั้น
จึงบอกให้ค่า และแดงนั่งคอยอยู่ก่อน พร้อมกับชวนให้รับประทานอาหารด้วย เธอคิดอย่างไร ถ้า

ค่าตอบว่า	"ไม่ละครับ"	ผมรับประทานอาหารมาแล้ว"	
สมควรอย่างยิ่ง	สมควร	ไม่สมควร	ไม่สมควรอย่างยิ่ง
แดงตอบว่า	"ขอบคุณครับ"	แล้วเข้าไปรับประทานอาหารด้วยนิดหน่อยพอเป็นพิธี	
สมควรอย่างยิ่ง	สมควร	ไม่สมควร	ไม่สมควรอย่างยิ่ง

ในแต่ละทางเลือกของแต่ละเรื่องมีคุณธรรมแฝงอยู่ ๑ คุณธรรม ผู้ที่ตอบช่องสมควรอย่างยิ่ง
และสมควร หมายถึงผู้ที่มีคุณธรรมค่านิยมแฝงอยู่ในทางเลือกนั้น คุณธรรมค่านิยมต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ใน
ทางออกของการแก้ปัญหา แสดงไว้ในตาราง ๓ >

ตาราง ๓ แสดงคุณธรรมที่แบ่งอยู่ในทางเลือกแบบต่าง ๆ ของแต่ละสถานการณ

คุณธรรม	คุณธรรม	คุณธรรม	คุณธรรม	คุณธรรม	คุณธรรม	คุณธรรม	คุณธรรม	คุณธรรม
<u>๑ - ๒</u> ๑	<u>๑ - ๓</u> ๑๗	<u>๑ - ๔</u> ๑๑	<u>๑ - ๕</u> ๔๔	<u>๑ - ๖</u> ๑๐	<u>๑ - ๗</u> ๒	<u>๑ - ๘</u> ๑๘	<u>๑ - ๙</u> ๓๒	<u>๑ - ๑๐</u> ๔๑
	<u>๒ - ๓</u> ๕	<u>๒ - ๔</u> ๓	<u>๒ - ๕</u> ๒๘	<u>๒ - ๖</u> ๖	<u>๒ - ๗</u> ๑๔	<u>๒ - ๘</u> ๔	<u>๒ - ๙</u> ๓๗	<u>๒ - ๑๐</u> ๓๕
		<u>๓ - ๔</u> ๗	<u>๓ - ๕</u> ๓๑	<u>๓ - ๖</u> ๘	<u>๓ - ๗</u> ๓๘	<u>๓ - ๘</u> ๓๕	<u>๓ - ๙</u> ๔๕	<u>๓ - ๑๐</u> ๔๓
			<u>๔ - ๕</u> ๓๓	<u>๔ - ๖</u> ๑๐	<u>๔ - ๗</u> ๒๖	<u>๔ - ๘</u> ๒๒	<u>๔ - ๙</u> ๔๒	<u>๔ - ๑๐</u> ๔๐
				<u>๕ - ๖</u> ๕	<u>๕ - ๗</u> ๓๔	<u>๕ - ๘</u> ๑๙	<u>๕ - ๙</u> ๒๕	<u>๕ - ๑๐</u> ๑๒
					<u>๖ - ๗</u> ๑๖	<u>๖ - ๘</u> ๑๕	<u>๖ - ๙</u> ๒๗	<u>๖ - ๑๐</u> ๑๑
						<u>๗ - ๘</u> ๓๐	<u>๗ - ๙</u> ๒๓	<u>๗ - ๑๐</u> ๑๓
							<u>๘ - ๙</u> ๒๔	<u>๘ - ๑๐</u> ๒๔
								<u>๙ - ๑๐</u> ๓๖

หมายเหตุ

ตัวเลขศูนย์หมายถึงเลขประจำคุณธรรมที่แบ่งอยู่ในสถานการณเดียวกัน ตัวเลขข้างล่างใต้เส้น หมายถึงเลขประจำข้อ หรือหมายเลขประจำสถานการณ เช่น ๑ - ๒ หมายถึงคุณธรรมที่ ๑ อยู่กับคุณธรรมที่ ๒ แบ่งไว้ในทางออกของการแก้ปัญหาในสถานการณที่ ๑

* การหาความถี่ของค่าตอบ

นำกระความคำตอบมาตรวจทีละชุด แต่ละชุดตรวจดูสถานการณ์ทีละข้อ แต่ละข้อตรวจดูข้อย่อยที่เป็นทางออกของการแก้ปัญหาทีละแบบว่าผู้ตอบคนนั้นลงความเห็นในช่องใด เมื่อครบชุดจะทราบว่าในช่องต่าง ๆ (สมควรอย่างยิ่ง สมควร ไม่สมควร และไม่สมควรอย่างยิ่ง) มีผู้ลงความเห็นไว้กี่คน

การหาอัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญของคุณธรรม

๑. เอาจำนวนความถี่ (จำนวนผู้ลงความเห็น) ในช่องสมควรอย่างยิ่งรวมกับจำนวนผู้ลงความเห็นในช่องสมควรของแต่ละข้อย่อย เป็นจำนวนผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมที่แฝงอยู่ในข้อย่อยนั้น

๒. เอาจำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างไปหารจำนวนผู้เห็นความสำคัญในคุณธรรมที่แฝงในข้อย่อยแต่ละข้อ จะได้อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญของคุณธรรมที่แฝงอยู่ในแต่ละข้อย่อยนั้น

ตัวอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ๓๐๐ คน ได้ลงความเห็นการกระทำอันแรก ของสถานการณ์ที่ ๑ ว่า สมควรอย่างยิ่ง ๒๐๐ คน เห็นว่าสมควร ๔๕ คน

ดังนั้น อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญของคุณธรรมที่แฝงอยู่ในการกระทำอันนี้

$$= \frac{200 + 45}{300}$$

$$= \frac{245}{300}$$

$$= .82$$

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้านักเรียนเลือกตอบข้อสมควรราย่างยิ่ง ให้คะแนน ๒ ข้อสมควร ให้คะแนน ๑
ข้อ ไม่สมควร และไม่สมควรราย่างยิ่ง คะแนนเป็น ๐

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ซูชีพ อ่อนโคกสูง (๒๕๑๕) ได้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธี
split - half โดยใช้สูตรของ สเปียร์แมน - เบรอัน (Spearman - Brown)
(Guilford, 1965 : 97) และแก้ด้วยสูตรของฮอร์สท์ (Horst, อ้างจากพจน์ สะเพียรชัย,
๒๕๑๕ : ๓) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ .๖๕๕๖ ที่ระดับ .๐๑ ซึ่งนับว่ามีค่าความเชื่อมั่น
สูงพอสมควร -

ขั้นและลำดับในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ใช้ Z - test (Guilford, 1965 : 186) เปรียบเทียบอัตราส่วนของ
ผู้เห็นความสำคัญของคุณธรรมบ้านต่าง ๆ
๒. ใช้ Rank - difference Coefficient of Correlation (Guilford,
1965 : 305) หาสัมประสิทธิ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนที่เรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา
๒๕๐๕ กับ ๒๕๑๕ ในเรื่องของคุณธรรมแห่งพลเมืองดี
๓. ใช้ F - test (Landquist, 1953 : 54) ทดสอบความแตกต่างระหว่าง
ผลของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อเด็ก ซึ่งมีลำดับการเกิดต่างกัน อาชีพผู้ปกครองต่างกัน ตัวแปร
เหล่านั้นคือ

คุณธรรมแห่งพลเมืองดี

บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว

ความรู้ลึกถึกนิคชอบ

๔. ใช้ t - test (Guilford, 1965 : 186) ทดสอบความแตกต่างระหว่างผลของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อเด็กต่างเพศกัน ตัวแปรต่าง ๆ คือตัวแปรในข้อ ๓

๕. ใช้ t - test ทดสอบความแตกต่างระหว่างผลของตัวแปรต่าง ๆ เมื่อ F มีนัยสำคัญทางสถิติ

๖. ใช้ Product Moment Correlation (Guilford, 1965 : 97) หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในข้อ ๓ ✕

บทที่ ๔

✓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

* การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะแปลความหมายประกอบด้วยเป็นตอน ๆ ไป
ดังนี้

ตอนที่ ๑ ศึกษาการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ

ตอนที่ ๒ ศึกษาอิทธิพลของ เพศ ลำดับการเกิด และอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อ คุณธรรม
แห่งพลเมืองดี บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว และความรู้สึกลึกซึ้งชอบ

ตอนที่ ๓ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อไปนี้คือ

คุณธรรมแห่งพลเมืองดี กับ ความรู้สึกลึกซึ้งชอบ

คุณธรรมแห่งพลเมืองดี กับ บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว

ความรู้สึกลึกซึ้งชอบ กับ บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย จึงขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Z	แทน	Z - Statistic
t	แทน	t - Statistic
F	แทน	F - Statistic

SS	แทน Sum Square
MS	แทน Mean Square
df	แทน Degree of freedom
r	แทน Rank - difference Coefficient of Correlation
r	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Product - moment correlation)

ตอนที่ ๑ เปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมต่างกัน ๆ ผลการเปรียบเทียบ
แสดงไว้ในตาราง ๔ - ๔๔

ตาราง ๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) กับคุณธรรมที่มีตัว
ตนเอง (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๑)	คุณธรรม(๒)			
ชาย	.๕๒	.๑๓	.๐๕๔	๘.๔๔ ***	๑ > ๒
หญิง	.๕๕	.๑๖	.๐๗	๑๑.๕๕ ***	๑ > ๒
รวม	.๕๔	.๑๔	.๐๕๔	๗.๔๑ ***	๑ > ๒

P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๔ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง มีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีตัวตนเอง

ตาราง ๕ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๗)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๒๑	.๘๓	.๐๘๔	๖.๖๓๕**	๑ > ๗
หญิง	.๑๗	.๘๕	.๐๗	๑๑.๑๕๒**	๑ > ๗
รวม	.๑๘	.๘๐	.๐๘๔	๑๓.๑๕๕**	๑ > ๗

$$*** P < .001$$

ผลจากตาราง ๕ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗)

ตาราง ๖ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔) กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๒)			
ชาย	.๒๖	.๗๗	.๐๘๔	๕.๕๓๖**	๒ > ๔
หญิง	.๓๑	.๗๘	.๐๘	๖.๑๐๓**	๒ > ๔
รวม	.๒๘	.๗๗	.๐๘๔	๘.๐๗๕**	๒ > ๔

$$*** P < .001$$

ผลจากตาราง ๖ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านการเรียน (๔)

ตาราง ๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒) กับคุณธรรมบ้านมนุษยธรรม (๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๒)	คุณธรรม(๔)			
ชาย	.๐๕	.๗๗	.๑๗๓	๔.๑๗๓***	๔ > ๒
หญิง	.๐๗	.๗๕	.๑๓	๕.๖๑๕***	๔ > ๒
รวม	.๐๖	.๗๘	.๑๐๔	๖.๕๒๓***	๔ > ๒

$$*** P < .001$$

ผลจากตาราง ๓ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมบ้านมนุษยธรรม (๔) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

ตาราง ๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖) กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๖)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๕๔	.๓๐	.๐๗๗	๔.๕๕๘***	๖ > ๕
หญิง	.๕๖	.๒๐	.๐๗	๑๐.๘๕๗***	๖ > ๕
รวม	.๕๕	.๒๐	.๐๔๔	๗.๐๕๕***	๖ > ๕

$$*** P < .001$$

ผลจากตาราง ๔ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิง มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

ตาราง ๕ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖) กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๖)	คุณธรรม(๖)			
ชาย	.๕๐	.๑๑	.๑๐๔	๗.๖๖**	๖ > ๖
หญิง	.๕๐	.๐๘	.๑๐	๘.๒๐**	๖ > ๖
รวม	.๕๐	.๐๙	.๐๗	๑๑.๕๗**	๖ > ๖

** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๕ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๖)

ตาราง ๑๐ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) กับคุณธรรมด้านการเรียน(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๔)			
ชาย	.๕๐	.๘๒	.๐๔๔	๑.๘๘*	๓ = ๔
หญิง	.๕๖	.๕๐	.๐๒๘	๒.๑๔*	๓ > ๔
รวม	.๕๓	.๘๗	.๐๘๒	๓.๓๑*	๓ = ๔

* P < .๐๕

ผลจากตาราง ๑๐ แสดงว่าเด็กหญิงมีความเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) สำคัญกว่าคุณธรรมด้านการเรียน แต่เด็กชายมีความเห็นว่าคุณธรรมทั้งสองสำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๑๑' เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๒)			
ชาย	.๗๑	.๓๓	.๐๘	๔.๒๖*	๓ > ๒
หญิง	.๗๓	.๔๐	.๐๗๒	๕.๒๘*	๓ > ๒
รวม	.๗๕	.๓๗	.๐๕๖	๖.๓๘*	๓ > ๒

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๑๑ แสดงว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๒)

ตาราง ๑๒ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๒)			
ชาย	.๖๔	.๓๗	.๐๘๕	๓.๐๕*	๓ > ๒
หญิง	.๗๐	.๓๑	.๐๘๑	๕.๐๖***	๓ > ๒
รวม	.๖๘	.๓๔	.๐๖	๕.๖๖*	๓ > ๒

* P < .๐๑

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๑๒ แสดงว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

ตาราง ๑๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖) กับคุณธรรมด้านการเรียน(๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๖)	คุณธรรม(๔)			
ชาย	.๓๓	.๓๒	.๐๘๘	๘.๕๑๘**	๔ < ๖
หญิง	.๓๒	.๔๐	.๐๗๖	๖.๓๑๕**	๔ > ๖
รวม	.๓๓	.๓๗	.๐๕๗	๗.๗๑๕**	๔ > ๖

$$*** F < .00๑$$

ผลจากตาราง ๑๓ แสดงว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านการเรียน (๔) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว(๖)

ตาราง ๑๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๑๐)	คุณธรรม(๖)			
ชาย	.๔๓	.๕๖	.๐๘๖	๕.๑๕๓**	๖ < ๑๐
หญิง	.๓๘	.๕๘	.๐๓๖	๕.๕๕๕***	๖ < ๑๐
รวม	.๔๐	.๕๕	.๐๗๖	๕.๗๖๕**	๖ > ๑๐

$$** F < .๐๕$$

$$*** F < .๐๐๑$$

ผลจากตาราง ๑๔ แสดงว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐)

ตาราง ๑๕ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๑๐)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๗๒	.๕๖	.๐๗๕	๒.๗๐๗**	๑๐ > ๕
หญิง	.๖๐	.๕๔	.๐๖๔	.๑๔๕	๑๐ = ๕
รวม	.๖๖	.๕๖	.๐๕๑	๑.๙๖๑	๑๐ = ๕

** P < .๐๑

ผลจากตาราง ๑๕ แสดงว่าเด็กชายมีความเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) แต่เด็กหญิงมีความเห็นว่าคุณธรรมทั้ง ๒ สำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๑๖ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๑๐)	คุณธรรม(๗)			
ชาย	.๘๐	.๖๔	.๒๔	๕.๘๔๔***	๑๐ > ๗
หญิง	.๘๔	.๓๗	.๐๗	๖.๗๑๔***	๑๐ > ๗
รวม	.๘๒	.๓๓	.๐๕๕	๘.๕๐๕***	๑๐ > ๗

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๑๖ แสดงว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗)

ตาราง ๑๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๓) กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๒)			
ชาย	.๗๒	.๕๘	.๐๘๖	๘.๕๕๘***	๓ > ๒
หญิง	.๔๔	.๓๒	.๐๓๓	๗.๘๒๘***	๓ > ๒
รวม	.๗๘	.๓๑	.๐๕๗	๘.๕๒๑***	๓ > ๒

*** $P < .00๑$

ผลจากตาราง ๑๓ แสดงว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๓) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

ตาราง ๑๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๒) กับคุณธรรมค่านิยมยธรรม (๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๒)	คุณธรรม(๔)			
ชาย	.๓๒	.๔๐	.๐๘๕	๕.๙๕๓***	๔ > ๒
หญิง	.๒๑	.๕๖	.๐๓๖	๑๐.๕๖๓***	๔ > ๒
รวม	.๒๖	.๔๘	.๐๕๖	๑๑.๒๕***	๔ > ๒

*** $P < .00๑$

ผลจากตาราง ๑๔ แสดงว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมค่านิยมยธรรม(๔) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๒)

ตาราง ๑๘ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗) กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Σ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๗)	คุณธรรม(๖)			
ชาย	.๕๓	.๕๐	.๐๘๕	.๔๓๕	๗ = ๖
หญิง	.๖๐	.๕๖	.๐๗๑	.๕๖๓	๗ > ๖
รวม	.๕๗	.๕๓	.๐๕๔	.๔๙๑	๗ = ๖

ผลจากตาราง ๑๘ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗) และคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖) มีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๒๐ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Σ	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๑๘	.๗๐	.๑๑	๕.๕๖๔ ^{***}	๑ > ๓
หญิง	.๖๕	.๗๘	.๐๕๔	๖.๖๕๑ ^{**}	๑ > ๓
รวม	.๔๔	.๗๕	.๐๘๒	๕.๘๖๗ ^{***}	๑ > ๓

** P < .๐๑

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๐ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓)

ตาราง ๒๑ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) กับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๒)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๔๒	.๓๘	.๐๗๕	๕.๖๐***	๑ > ๒
หญิง	.๔๓	.๓๓	.๐๗๕	๖.๔๕***	๑ > ๒
รวม	.๔๓	.๓๕	.๐๕๔	๘.๕๖***	๑ > ๒

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๑ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๒)

ตาราง ๒๒ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๒) กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๒)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๕๓	.๖๕	.๐๗๕	๑.๕๖๕	๒ = ๕
หญิง	.๔๕	.๓๓	.๐๖๗	๔.๑๖๖**	๕ > ๒
รวม	.๕๐	.๓๑	.๐๕๑	๔.๑๖๖**	๕ > ๒

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๒ แสดงว่า เด็กหญิงมีความเห็นว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๒) แต่เด็กชายมีความเห็นว่าคุณธรรมทั้ง ๒ สำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๒๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๒) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๒)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๒๖	.๔๐	.๐๕๒	๕.๔๑๕***	๑ > ๒
หญิง	.๐๕	.๔๐	.๐๗๕	๖.๕๓๑***	๑ > ๒
รวม	.๑๕	.๔๐	.๐๖	๘.๖๖๗***	๑ > ๒

P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๓ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๒)

ตาราง ๒๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๑๖	.๗๗	.๑๑๓	๕.๓๔๕***	๑ > ๔
หญิง	.๐๖	.๔๒	.๑๓๔	๑๕.๔๕๕***	๑ > ๔
รวม	.๑๐	.๕๐	.๐๔๕	๘.๑๕๗***	๑ > ๔

P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๔ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านการเรียน (๔)

ตาราง ๒๕ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๔) กับคุณธรรมด้านการเรียน (๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๔)			
ชาย	.๑๔	.๘๘	.๑๐๓	๓.๑๖๒***	๔ > ๘
หญิง	.๐๓	.๕๕	.๐๕๔	๕.๓๒๒***	๔ > ๘
รวม	.๑๐	.๕๖	.๐๖๔	๑๑.๘๕***	๔ > ๘

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๕ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านการเรียน (๔) สำคัญกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๔)

ตาราง ๒๖ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจ (๕) กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๓)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๕)	คุณธรรม(๓)			
ชาย	.๓๓	.๑๘	.๑๐๘	๕.๕๕๑***	๕ > ๓
หญิง	.๕๑	.๑๖	.๐๘๔	๘.๕๑๓***	๕ > ๓
รวม	.๔๕	.๑๓	.๐๖๓	๑๐.๑๕๕***	๕ > ๓

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๖ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านอำนาจ (๕) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๓)

ตาราง ๒๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมค่านิยมธรรม (๘) กับคุณธรรมค่านำนาจ (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๘)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๗๕	.๕๕	.๐๗๘	๓.๘๕๑***	๘ > ๕
หญิง	.๘๑	.๓๕	.๐๗๕	๖.๖๕***	๘ > ๕
รวม	.๗๕	.๓๕	.๐๕๓	๗.๕๖๑***	๘ > ๕

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๓ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมค่านิยมธรรม (๘) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมค่านำนาจ (๕)

ตาราง ๒๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) กับคุณธรรมค่านำนาจ (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๕)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๗๕	.๕๘	.๐๗๑	๖.๖๑๓*	๕ > ๕
หญิง	.๗๘	.๕๕	.๐๖๕	๓.๗๕๕***	๕ > ๕
รวม	.๗๖	.๕๖	.๐๕๗	๕.๖๖๕***	๕ > ๕

* P < .๐๕

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๔ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมค่านำนาจ (๕)

ตาราง ๒๘ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔) กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๓)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๓)			
ชาย	.๘๑	.๑๘	.๑๐๓	๖.๑๑๒***	๔ > ๓
หญิง	.๘๘	.๑๒	.๐๘๓	๗.๕๕๖***	๔ > ๓
รวม	.๘๕	.๑๖	.๐๖๕	๑๐.๐๓๓***	๔ > ๓

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๒๘ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมด้านการเรียน (๔) สำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๓)

ตาราง ๓๐ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจ (๕) กับคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๕)	คุณธรรม(๖)			
ชาย	.๘๒	.๑๘	.๑๐๑	๖.๒๒๔***	๕ > ๖
หญิง	.๘๑	.๑๘	.๐๘๓	๖.๗๕๖***	๕ > ๖
รวม	.๘๒	.๑๘	.๐๖๘	๘.๕๓๕***	๕ > ๖

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๓๐ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมด้านอำนาจ (๕) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว (๖)

ตาราง ๓๑ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) กับคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๕)	คุณธรรม(๒)			
ชาย	.๕๓	.๓๔	.๐๗๒	๘.๒๓๔***	๕ > ๒
หญิง	.๕๓	.๒๔	.๐๕๒	๕.๓๔๓***	๕ > ๒
รวม	.๕๓	.๓๑	.๐๕	๑๒.๕***	๕ > ๒

P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๓๑ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

ตาราง ๓๒ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) กับคุณธรรม
กานมนุยธรรม (๔)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๑๐)	คุณธรรม(๔)			
ชาย	.๕๕	.๕๔	.๐๘๒	.๐๘๕	๔ = ๑๐
หญิง	.๕๑	.๗๑	.๐๗๕	๕.๐๕๕***	๔ > ๑๐
รวม	.๕๓	.๖๔	.๐๕๔	๓.๑๖***	๔ > ๑๐

P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๓๒ แสดงว่า เด็กหญิงมีความเห็นว่าคุณธรรมกานมนุยธรรม (๔)
มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) แต่เด็กชายมีความเห็นว่าคุณธรรมทั้งสอง
สำคัญเท่ากัน

ตาราง ๓๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗) กับคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๘)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๗)	คุณธรรม(๘)			
ชาย	.๖๓	.๓๖	.๐๘๘	*** ๓.๔๔๔	๗ > ๘
หญิง	.๓๒	.๖๔	.๐๘๓	*** ๕.๒๘๘	๗ > ๘
รวม	๓๐	.๓๒	.๐๗๔	*** ๔.๓๔๒	๗ > ๘

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๓๓ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านมนุษยธรรม (๘)

ตาราง ๓๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) กับคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๕)	คุณธรรม(๓)			
ชาย	.๓๓	.๔๘	.๐๗๕	*** ๓.๔๑๓	๕ > ๓
หญิง	.๔๐	.๔๐	.๐๓๑	*** ๕.๖๔๔	๕ > ๓
รวม	.๓๕	.๔๓	.๐๕๑	*** ๓.๐๗๓	๕ > ๓

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๓๔ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓)

ตาราง ๓๕ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านอำนาจ (๔) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๓๖	.๔๓	.๐๔๔	๑.๑๒๔	๑ = ๔
หญิง	.๒๔	.๑๔	.๑๐๘	๑.๒๔๓	๑ = ๔
รวม	.๓๑	.๒๘	.๐๖๘	.๔๔๒	๑ = ๔

ผลจากตาราง ๓๕ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านอำนาจ (๔) และคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) มีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๓๖ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔) กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๓๕	.๕๐	.๐๓๕	*** ๓.๓๑๖	๔ > ๕
หญิง	.๓๕	.๖๖	.๐๖๖	* ๑.๘๓๕	๔ > ๕
รวม	.๓๕	.๕๓	.๐๔๓	*** ๓.๖๒๕	๔ > ๕

* $P < .05$

*** $P < .001$

ผลจากตาราง ๓๖ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านการเรียน (๔) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

ตาราง ๓๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗) กับคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๗)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๖๐	.๕๕	.๐๓๔	.๑๕๒๐	๗ = ๕
หญิง	.๖๑	.๖๓	.๐๖๗	.๒๕๗	๗ = ๕
รวม	.๖๑	.๖๑	.๐๕	—	๗ = ๕

ผลจากตาราง ๓๓ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗) และคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) มีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๓๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมค่านิยมคุณธรรม (๔) กับคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๓)			
ชาย	.๘๖	.๕๐	.๐๗๑	๔.๕๒๔***	๔ > ๓
หญิง	.๘๒	.๕๓	.๐๕๖	๗.๐๑๔***	๔ > ๓
รวม	.๘๓	.๕๑	.๐๘๔	๘.๒๗๒***	๔ > ๓

$P < .009$

ผลจากตาราง ๓๔ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมค่านิยมคุณธรรม (๔) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓)

ตาราง ๓๘ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) กับคุณธรรม
 ค่านานา (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๑๐)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๓๖	.๖๔	.๐๔๔	*** ๓.๓๓๕	๕ > ๑๐
หญิง	.๒๗	.๔๕	.๐๓๕	*** ๔.๓๖๓	๕ > ๑๐
รวม	.๓๑	.๕๐	.๐๕๓	*** ๔.๕๓๓	๕ > ๑๐

 $P < .001$

ผลจากตาราง ๓๘ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
 คุณธรรมค่านานา (๕) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐)

ตาราง ๔๐ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒) กับคุณธรรมค่านานา(๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๒)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๑๓	.๓๕	.๑๐๔	*** ๕.๓๑๒	๕ > ๒
หญิง	.๐๕	.๕๐	.๑๐๓	*** ๓.๔๕๕	๕ > ๒
รวม	.๑๓	.๔๓	.๐๓๖	*** ๕.๑๕๔	๕ > ๒

 $P < .001$

ผลจากตาราง ๔๐ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
 คุณธรรมค่านานา (๕) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

ตาราง ๔๑ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) กับคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๗)			
ชาย	.๓๓	.๔๔	.๐๓	๔.๓๒*	๓ > ๗
หญิง	.๓๒	.๕๓	.๐๖๓	๒.๘๑๔	๓ > ๗
รวม	.๓๔	.๔๔	.๐๔๔	๕.๖๘๑***	๓ > ๗

** P < .๐๑

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๔๑ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) มีความสำคัญกว่าคุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น (๗)

ตาราง ๔๒ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒) กับคุณธรรมที่มีต่อ
ประเทศชาติ (๑๐)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๒)	คุณธรรม(๑๐)			
ชาย	.๒๔	.๔๑	.๐๔๔	๖.๔๖๖***	๑๐ > ๒
หญิง	.๒๖	.๔๔	.๐๓๕	๘.๔๖๓***	๑๐ > ๒
รวม	.๒๓	.๔๔	.๐๔๔	๑๑.๔๘๑***	๑๐ > ๒

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๔๒ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อตนเอง (๒)

ตาราง ๔๓ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔) กับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๑๐)			
ชาย	.๗๕	.๖๕	.๐๖๓	๑.๕๓๕	๔ = ๑๐
หญิง	.๗๔	.๗๐	.๐๕๕	๑.๖๓๓	๔ = ๑๐
รวม	.๗๓	.๖๘	.๐๓๑	๒.๕๐๓**	๔ > ๑๐

**
P < .๐๑

ผลจากตาราง ๔๓ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านการเรียน (๔) กับคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) มีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๔๔ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๑๐)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๔๗	.๕๖	.๐๘๓	๑.๐๘๕	๑ = ๑๐
หญิง	.๕๑	.๖๑	.๐๗๓	๑.๓๗๓	๑ = ๑๐
รวม	.๔๙	.๕๘	.๐๘๔	๒.๒๗๒*	๑ > ๑๐

*
P < .๐๕

ผลจากตาราง ๔๔ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) มีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตาราง ๔๕ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมด้านการเรียน (๔) กับคุณธรรมด้านอำนาจ(๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๔)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๗๔	.๕๐	.๐๗	*** ๓.๔๔๒	๔ > ๕
หญิง	.๗๕	.๔๓	.๐๗๑	*** ๔.๔๕๔	๔ > ๕
รวม	.๗๕	.๔๖	.๐๔๔	*** ๖.๕๕	๔ > ๕

P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๔๕ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมด้านการเรียน (๔) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านอำนาจ (๕)

ตาราง ๔๖ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) กับคุณธรรมที่มีต่อ
ประเทศชาติ (๑๐)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๑๐)			
ชาย	.๘๘	.๓๕	.๐๗๐	*** ๗.๕๑๔	๓ > ๑๐
หญิง	.๕๒	.๓๔	.๐๖๖	*** ๘.๗๕๘	๓ > ๑๐
รวม	.๕๐	.๓๔	.๐๔๔	*** ๑๖.๗๒๗	๓ > ๑๐

P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๔๖ แสดงว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
คุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ (๑๐)

ตาราง ๔๗ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕) กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๕)	คุณธรรม(๑)			
ชาย	.๕๓	.๓๖	.๐๓๗	๓.๖๖***	๑ > ๕
หญิง	.๕๐	.๖๕	.๐๓๐	๒.๓๑๕**	๑ > ๕
รวม	.๕๔	.๓๐	.๐๔๔	๕.๓๓๖***	๑ > ๕

** P < .๐๑

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๔๗ แสดงว่า ทั้ง เด็กชายและ เด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ (๑) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่มีต่อชุมชน (๕)

ตาราง ๔๘ เปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) กับคุณธรรมด้านอำนาจ (๕)

กลุ่มตัวอย่าง	อัตราส่วนของผู้เห็นความสำคัญ		S.D	Z	เปรียบเทียบคุณธรรม
	คุณธรรม(๓)	คุณธรรม(๕)			
ชาย	.๔๔	.๒๕	.๐๓๓	๓.๓๑๕***	๓ > ๕
หญิง	.๕๑	.๓๖	.๐๖๔	๔.๖๖๓***	๓ > ๕
รวม	.๕๐	.๓๑	.๐๔๔	๓.๕๐๕***	๓ > ๕

*** P < .๐๐๑

ผลจากตาราง ๔๘ แสดงว่า ทั้ง เด็กชายและ เด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณธรรมที่มีต่อศาสนา (๓) มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านอำนาจ (๕)

การพิจารณาความสำคัญของคุณธรรมของ เด็ก

เด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นสอดคล้องกันในคุณธรรมต่อไปนี้

คุณธรรมที่ ๑	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘
คุณธรรมที่ ๑	มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรมที่ ๕, ๑๐
คุณธรรมที่ ๒	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๔
คุณธรรมที่ ๓	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๖, ๗, ๘, ๑๐
คุณธรรมที่ ๔	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๕, ๖, ๗, ๘, ๙,
คุณธรรมที่ ๔	มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรมที่ ๑๐
คุณธรรมที่ ๕	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๓, ๘
คุณธรรมที่ ๖	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๕, ๑๐
คุณธรรมที่ ๗	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๘
คุณธรรมที่ ๗	มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรมที่ ๕, ๖
คุณธรรมที่ ๘	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๓, ๖, ๘
คุณธรรมที่ ๙	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๖, ๗, ๑๐
คุณธรรมที่ ๑๐	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมที่ ๒, ๗

เด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นแตกต่างกันในคุณธรรมต่อไปนี้

เด็กชายมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๓	มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรม ๔
เด็กหญิงมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๓	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรม ๔
เด็กชายมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๕	มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรม ๘
เด็กหญิงมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๕	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรม ๘
เด็กชายมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๘	มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรม ๑๐
เด็กหญิงมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๘	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรม ๑๐
เด็กชายมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๑๐	มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรม ๕
เด็กหญิงมีความเห็นว่า	คุณธรรม ๑๐	มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรม ๕

การหาค่าความสำคัญของคุณธรรม

หากการพิจารณาความสำคัญของคุณธรรม ทำให้ทราบได้ว่าคุณธรรมใดมีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมใด ในการหาค่าความสำคัญของคุณธรรมจะใช้เครื่องหมายดังต่อไปนี้ กำหนดความสำคัญของคุณธรรมต่าง ๆ คือ

เครื่องหมาย + แทนคุณธรรมที่มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมอื่น

เครื่องหมาย - แทนคุณธรรมที่มีความสำคัญน้อยกว่าคุณธรรมอื่น

เครื่องหมาย ๐ แทนคุณธรรมที่มีความสำคัญเท่ากับคุณธรรมอื่น

กำหนดให้ เครื่องหมาย + ๑ อันมีค่าเท่ากับ ๑

เครื่องหมาย ๐ ๑ อันมีค่าเท่ากับ $\frac{๑}{๒}$

เครื่องหมาย - ไม่มีค่า

ตาราง ๔๔ แสดงความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของ เด็กชาย

หมายเลข คุณธรรม	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	ค่าความสำคัญ ของคุณธรรม
๑		+	+	+	+	+	+	+	๐	๐	๔
๒	-		-	+	-	-	-	-	-	-	๑
๓	-	+		๐	-	+	+	-	+	+	๕ $\frac{๑}{๒}$
๔	-	-	๐		+	+	+	+	+	๐	๖
๕	-	+	+	-		-	๐	๐	+	-	๔
๖	-	+	-	-	+		๐	-	-	+	๓ $\frac{๑}{๒}$
๗	-	+	-	-	๐	๐		+	-	-	๓
๘	-	+	+	-	๐	+	-		+	๐	๕
๙	๐	+	-	-	-	+	+	-		+	๔ $\frac{๑}{๒}$
๑๐	๐	+	-	๐	+	-	+	๐	-		๔ $\frac{๑}{๒}$

ตาราง ๕๐ แสดงค่าความสำคัญของคุณธรรมจากการพิจารณาของ เก่งหญิง

หมายเลข คุณธรรม	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	ค่าความสำคัญ ของคุณธรรม
๑		+	+	+	+	+	+	+	๐	๐	๘
๒	๑			+	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๓	๑	+		+	๑	+	+	๑	+	+	๕
๔	๑	๑	๑		+	+	+	+	+	๐	๙ ๕/๑
๕	๑	+	+	๑		๑	๐	+	+	๐	๙ ๕
๖	๑	+	๑	๑	+		๐	๑	๑	+	๘ ๕/๑
๗	๑	+	๑	๑	๐	๐		+	๑	๑	๘
๘	๑	+	+	๑	๑	+	๑		+	+	๙
๙	๐	+	๑	๑	๑	+	+	๑		+	๙ ๕/๑
๑๐	๐	+	๑	๐	๐	๑	+	๑	๑		๘ ๕/๑

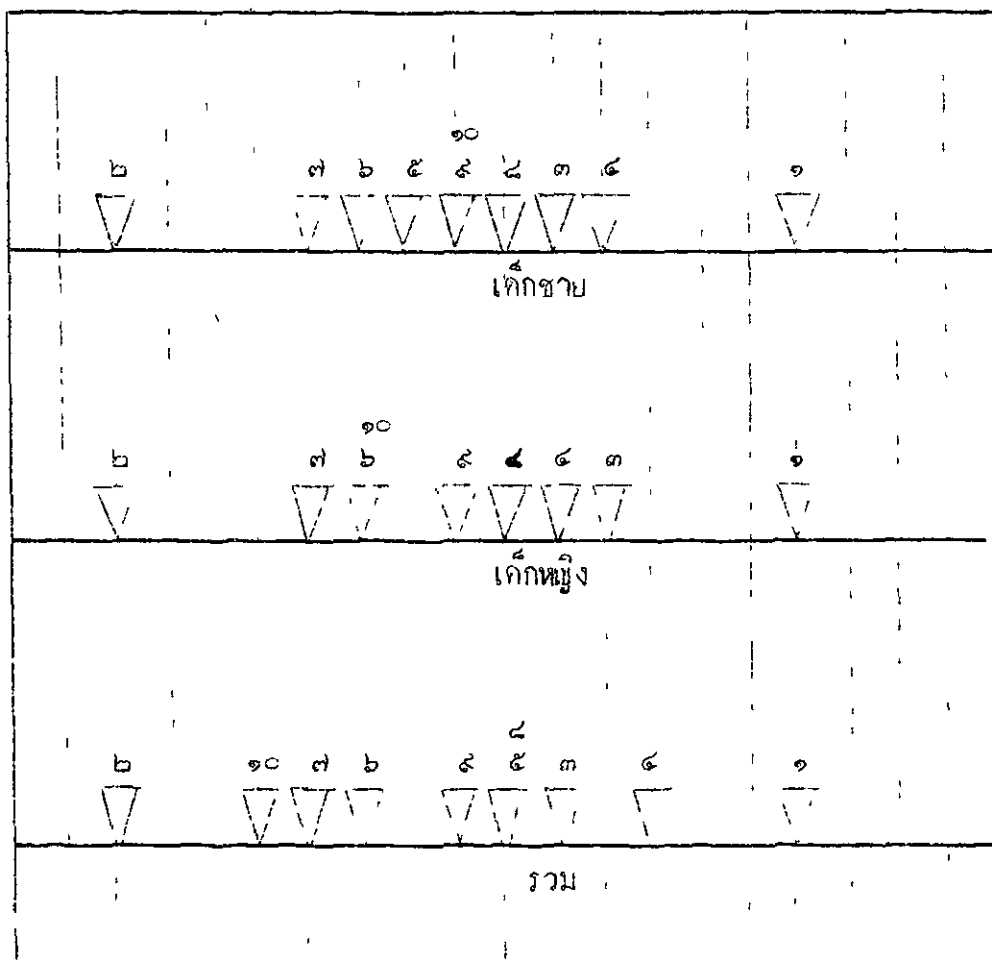
ตาราง ๕๑ แสดงค่าความสัมพันธ์ของคุณธรรมจากการพิจารณาของ เด็กทั้งหมด

หมายเลข คุณธรรม	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	ค่าความสัมพันธ์ ของคุณธรรม
๑		+	+	+	+	+	+	+	๐	+	๘/๑๕
๒	+		+	+	+	+	+	+	+	+	๑๑/๑๕
๓	+	+		๐	+	+	+	+	+	+	๙/๑๕
๔	+	+	๐		+	+	+	+	+	+	๗/๑๕
๕	+	+	+	+		+	๐	+	+	๐	๙/๑๕
๖	+	+	+	+	+		๐	+	+	+	๑๑/๑๕
๗	+	+	+	+	๐	๐		+	+	+	๑๑/๑๕
๘	+	+	+	+	+	+	+		+	+	๙/๑๕
๙	๐	+	+	+	+	+	+	+		+	๙/๑๕
๑๐	+	+	+	+	๐	+	+	+	+		๗/๑๕

เปรียบเทียบค่าความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีกันต่าง ๆ

พิจารณาผลจากตาราง ๔๔ - ๕๑ จะเห็นว่า คุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีกันต่าง ๆ มีค่าไม่เท่ากันตามความเห็นของเด็กชาย เด็กหญิง และเมื่อพิจารณารวม เมื่อนำค่าความสำคัญของคุณธรรมทั้งหมดมาจัดลำดับบนเส้นตรงที่มีมาตราส่วนเท่ากันจะได้ภาพดังต่อไปนี้

๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

ภาพประกอบ ๒ เปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีกันต่าง ๆ จากการพิจารณาของเด็กชายและเด็กหญิง

จากภาพประกอบ ๒ จะเห็นว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างก็จัดให้คุณธรรมกาน
ความซื่อสัตย์มีความสำคัญมากที่สุด เด็กชายให้คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียนมีความสำคัญ เป็นอันดับรอง
ส่วนเด็กหญิงให้คุณธรรมที่มีต่อศาสนาเป็นอันดับรอง ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงจัดให้คุณธรรมที่มีต่อตนเอง
เป็นคุณธรรมที่มีค่าความสำคัญน้อยที่สุด

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ตาราง ๕๖ แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

	ลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านต่างๆ			
	นักเรียนที่จบป.๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕		นักเรียนที่จบป.๔ ปีการศึกษา ๒๕๑๕	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
คุณธรรมกานความซื่อสัตย์	๑	๑	๑	๑
คุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
คุณธรรมที่มีต่อศาสนา	๓	๓	๓	๒
คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน	๒	๒	๒	๓
คุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๖.๕	๘.๕	๗	๔.๕
คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๖.๕	๘.๕	๘	๗.๕
คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น	๕	๗	๕	๕
คุณธรรมกานมนุษยธรรม	๘.๕	๔	๔	๔.๕
คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่	๘.๕	๖	๕.๕	๖
คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี	๔	๕	๕.๕	๗.๕
ระหว่างคำตอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	.๘๘ **		.๘๒ **	

ผลตามตาราง ๕๖ แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนจบประถมปีที่ ๔
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมกานต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน (** P < .๐๑)

ตาราง ๕๓ แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียน ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕

	ลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านต่างๆ			
	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง	
	ปีการศึกษา		ปีการศึกษา	
	๒๕๐๕	๒๕๑๕	๒๕๐๕	๒๕๑๕
คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๑	๑	๑	๑
คุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
คุณธรรมที่มีต่อศาสนา	๓	๓	๓	๒
คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน	๒	๒	๒	๓
คุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๖.๕	๗	๘.๕	๔.๕
คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๖.๕	๘	๘.๕	๗.๕
คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น	๕	๕	๗	๕
คุณธรรมด้านมนุษยธรรม	๘.๕	๔	๔	๔.๕
คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่	๘.๕	๕.๕	๖	๖
คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี	๔	๕.๕	๕	๗.๕
p ระหว่างคำตอบของนักเรียนชาย	.๗๕**			
p ระหว่างคำตอบของนักเรียนหญิง			.๘๓**	

* $T < .๐๕$

** $P < .๐๑$

นอกจากตาราง ๕๓ แสดงว่า นักเรียนชายที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ปี ๒๕๑๕ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน สำหรับเด็กหญิงก็เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ ๑

ตาราง ๕๔ แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบของนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ ภาควิชา ๒

	ลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ	
	นักเรียนที่จบ ป.๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕	นักเรียนที่จบ ป.๔ ปีการศึกษา ๒๕๑๕
คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์	๑	๑
คุณธรรมที่มีต่อตนเอง	๑๐	๑๐
คุณธรรมที่มีต่อศาสนา	๓	๓
คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน	๒	๒
คุณธรรมที่มีต่อชุมชน	๔.๕	๔.๕
คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว	๔.๕	๗
คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น	๕	๔
คุณธรรมด้านมนุษยธรรม	๖	๔.๕
คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่	๗	๖
คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี	๘	๘
๑ ระหว่างคำตอบของนักเรียน	๐.๖๗*	

* $P < .05$

ผลจากตาราง ๕๔ แสดงว่า นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน

๓. เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองคิของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ตาราง ๕๕ เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองคิของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sigma^2 \bar{X}_1 - \bar{X}_2$	τ
ชาย	๑๓๓	๗๑.๓๕๐๘	๒.๓๖๘๖	๑.๕๓๐๘
หญิง	๑๖๗	๗๔.๗๗๘๔		

$$P \leq .๐๕ \quad \text{เมื่อ} \quad Z \geq ๑.๖๔$$

ผลจากตาราง ๕๕ แสดงว่า คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองคิของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๒

๔. เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ตาราง ๕๖ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sigma^2 \bar{X}_1 - \bar{X}_2$	τ
ชาย	๑๓๓	๑๐๘.๗๕๕๓	๑.๒๔๓๓	๒.๕๕๑๖
หญิง	๑๖๗	๑๐๖.๕๘๖๔		

$$** \quad P < .๐๑$$

ผลจากตาราง ๕๖ แสดงว่า คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ ๕ และเมื่อทดสอบแบบทางเดียวแล้วปรากฏว่านักเรียนชายมีบุคลิกภาพแสดงตัวมากกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๕. เปรียบเทียบความรู้สึกรู้สึกชอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ตาราง ๕๗ เปรียบเทียบความรู้สึกรู้สึกชอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sigma_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	$\frac{z}{r}$
ชาย	๑๓๓	๑๕๗.๘๗๕๖	๒.๒๔๘๓	๒.๑๘๐๓ *
หญิง	๑๖๗	๑๖๒.๗๘๕๔		

* $P < .๐๕$

ผลจากตาราง ๕๗ แสดงว่า คะแนนความรู้สึกรู้สึกชอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ ๘ และเมื่อได้ทดสอบแบบทางเดียว (one - tailed test) ปรากฏว่านักเรียนหญิงมีความรู้สึกรู้สึกชอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๖. เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน

ตาราง ๕๔ เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่ผู้ปกครอง รับราชการ คำขาย
และอื่น ๆ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatment	๒	๖๔.๕๓๔	๓๒.๒๖๗	.๐๔๕
Nathan Group	๒๙๗	๑๑๓๓๘๖.๑๓๓	๓๘๓.๑๘๘	
Total	๒๙๙	๑๑๓๔๕๐.๖๖๗		

$$F_{.๐๕ (๒, ๒๙๗)} = ๓.๐๖$$

ผลจากตาราง ๕๔ แสดงว่า คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่ผู้ปกครอง
รับราชการ คำขาย และอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่
สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๔

๗. เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกัน

ตาราง ๕๕ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่ผู้ปกครอง รับราชการ
ค้าขาย และอื่น ๆ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatment	๒	๒๖๘.๒๔๘	๑๓๔.๑๒๔	๑.๗๓๐
Within Group	๒๙๗	๒๓๐๑๘.๔๗๒	๗๗.๕๐๓	
Total	๒๙๙	๒๓๒๘๖.๗๒		

$$F_{.๐๕ (๒, ๒๙๗)} = ๓.๐๒$$

ผลจากการวาง ๕๕ แสดงว่า คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียน
ที่ผู้ปกครอง รับราชการ ค้าขาย และอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๗

๔. เปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน

ตาราง ๖๐ เปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนที่ผู้ปกครอง รับราชการ คำขาย
และอื่น ๆ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatment	๒	๔๑๕.๑๖๖	๒๐๗.๕๘๓	๑.๔๖๘
Within Group	๒๔๗	๔๒๕๖๔.๖๓๑	๑๗๒.๖๗๒	
Total	๒๔๙	๔๓๐๘๐.๗๙๗		

$$F_{.๐๕} (๒, ๒๔๗) = ๓.๐๒$$

ผลจากตาราง ๖๐ แสดงว่า คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนที่ผู้ปกครอง
รับราชการ คำขาย และอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่
สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๑๐

๘. เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกัน

ตาราง ๒๑ เปรียบเทียบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatment	๒	๓๕๑.๖๐๘	๓๓๐.๘๐๔	๑.๕๓๓
Within Group	๒๕๓	๑๐๕๖๕๓.๑๐๑	๓๓๕.๔๑๕	
Total	๒๕๕	๑๑๐๓๕๓.๗๐๙		

$$F_{.๐๕}(๒, ๒๕๓) = ๓.๐๖$$

ผลจากตาราง ๒๑ แสดงว่า คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๓

๑๐. เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่มีค่ากับการเกิดต่างกัน

ตาราง ๒๖ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatment	๒	๑.๔๖.๓๓๔	๖๔๔.๑๑๓	๔.๓๐๗*
Within Group	๖๔๗	๔๓๔๗๔.๖๖๔	๑๕๐.๔๔๕	
Total	๖๔๙	๔๔๓๓๕.๖๕๔		

* $P < .05$

ผลจากตาราง ๒๖ แสดงว่า คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นลูกคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($F = 4.307$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ ๒ แต่เนื่องจากไม่สามารถบอกได้ว่าบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของเด็กกลุ่มไหนแตกต่างกัน จึงต้องใช้ $t - test$ ทดสอบดูอีกครั้งหนึ่งดังในตาราง ๒๓ - ๒๕

ตาราง ๒๓ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนรอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	$MS_{w(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2})}$	t
คนแรก	๕๔	๑๐๕.๖๓๕	๑.๘๖	๑.๘๖๕*
คนรอง	๑๗๖	๑๐๘.๕๑๖		

* $P < .05$

ผลจากตาราง ๒๓ แสดงว่า คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนรอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = 1.869$) และใช้วิธีทดสอบทางเดียว (one tailed test) แล้วปรากฏว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนรอง มีบุคลิกภาพแสดงตัวต่ำกว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๒๔ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสงตัว - เก็บตัวของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก
และคนสุดท้าย

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sqrt{MS_w \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}$	t
คนแรก	๕๔	๑๐๕.๐๓๕	๒.๑๕๘	๓.๕๘๕ **
คนสุดท้าย	๗๐	๑๑๑.๕๓๔		

** F < .๐๑

ผลจากตาราง ๒๔ แสดงว่า คะแนนบุคลิกภาพแสงตัว - เก็บตัวของนักเรียน
ที่เป็นบุตร คนแรก และคนสุดท้าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
(t = 2.984) และเมื่อทดสอบแบบทางเดียว (one tailed test) แล้วปรากฏว่า
นักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีบุคลิกภาพแสงตัวมากกว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนแรกอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตาราง ๒๕ เปรียบเทียบบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ของนักเรียนที่เป็นบุตรคนรอง
และคนสุดท้าย

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sqrt{MS_W \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}$	t
คนรอง	๑๓๒	๑๐๘.๕๑๒	๑.๓๓๘	๑.๓๑๐*
คนสุดท้าย	๓๐	๑๑๑.๔๓๘		

$$* F < .05$$

ผลจากการวาง ๒๕ แสดงว่า คะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ของนักเรียน
ที่เป็นบุตรคนรอง และคนสุดท้าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
($t = 1.710$) และเมื่อทดสอบแบบหางเดียว (one tailed test) แล้วปรากฏว่า
นักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้าย มีบุคลิกภาพแสดงตัวมากกว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนรองอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑๑. เปรียบเทียบความรู้สึกนิยมนักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกัน

ตาราง ๒๒ เปรียบเทียบความรู้สึกนิยมนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatment	๒	๒๕๖๐.๓๑๑	๑๒๘๐.๑๕๕	๓.๐๘๓ *
Within Group	๒๘๗	๑๑๕๕๔๔.๔๘๔	๔๐๓.๓๔๓	
Total	๒๘๙	๑๒๘๑๐๔.๘๐๕		

* $P < .05$

ผลจากตาราง ๒๒ แสดงว่า คะแนนความรู้สึกนิยมนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($F = 3.093$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ ๕ แต่เนื่องจากไม่สามารถบอกได้ว่าความรู้สึกนิยมนักเรียนแต่ละกลุ่มไหน แตกต่างกัน จึงต้องใช้ t -test ทดสอบอีกครั้งหนึ่งดังในตาราง ๒๓ - ๒๕

ตาราง ๒๗ เปรียบเทียบความรู้สึกผิดชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนรอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sqrt{MS_W \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}$	t
คนแรก	๕๘	๑๖๖.๕๓๘	๓.๐๘๔	๒.๔๘๓**
คนรอง	๑๓๒	๑๕๘.๘๘๑		

** $F < .๐๑$

ผลจากตาราง ๒๗ แสดงว่า คะแนนความรู้สึกผิดชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนรอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = 2.483$) และเมื่อ ทดสอบแบบทางเดียว (one tailed test) แล้วปรากฏว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก มีความรู้สึกผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตาราง ๖๔ เปรียบเทียบความรู้สึกรักนิชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนสุดท้าย

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sqrt{MS_w \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}$	t
คนแรก	๕๔	๑๖๖.๕๓๔	๓.๕๘๑	๑.๘๗๗ *
คนสุดท้าย	๓๐	๑๕๙.๘๕๕		

$$* P < .05$$

ผลจากตาราง ๖๔ แสดงว่า คะแนนความรู้สึกรักนิชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก และคนสุดท้าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = 1.877$) และเมื่อทดสอบแบบทางเดียว (one tailed test) แล้วปรากฏว่า นักเรียนที่เป็นบุตรคนแรก มีความรู้สึกรักนิชอบสูงกว่านักเรียนที่เป็นบุตรคนสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๖๕ เปรียบเทียบความรู้สึกรักนิชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนรอง และคนสุดท้าย

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$\sqrt{MS_w \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}$	t
คนรอง	๑๓๒	๑๕๘.๘๘๑	๒.๘๓๖	.๓๓๕
คนสุดท้าย	๓๐	๑๕๙.๘๕๕		

$$t_{.05} (df_{\infty}) = ๑.๖๕๕$$

ผลจากตาราง ๖๕ แสดงว่า คะแนนความรู้สึกรักนิชอบของนักเรียนที่เป็นบุตรคนรอง และคนสุดท้าย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑๒. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

ตาราง ๗๐ แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ความรู้สึกผิดชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมือง

ตัวแปร	บุคลิกภาพ แสดงตัว-เก็บตัว	ความรู้สึกผิดชอบ	คุณธรรมแห่ง พลเมือง
บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว	๑.๐๐๐๐	- .๐๖๖๘	- .๐๒๕๗
ความรู้สึกผิดชอบ		๑.๐๐๐๐	.๑๗๓๕**
คุณธรรมแห่งพลเมือง			๑.๐๐๐๐

**
P < .๐๑

ผลจากการวาง ๗๐ สรุปได้ดังนี้

๑๒.๑ ค่า r ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวกับคุณธรรมแห่งพลเมือง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมแห่งพลเมืองกับบุคลิกภาพแสดงตัว
จึงไม่เป็นเส้นตรง แต่จากค่า r ในตาราง ($r = -.0257$) มีเครื่องหมายลบ
ทำให้อาจแปลความหมายได้ว่าบุคลิกภาพแสดงตัวจะมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมแห่งพลเมืองในทาง
กลับกัน

๑๒.๒ ค่า r ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวกับความรู้สึกผิดชอบไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัวกับความรู้สึกผิดชอบจึงไม่เป็นเส้นตรง
แต่จากค่า r ในตาราง ($r = -.0668$) มีเครื่องหมายลบทำให้อาจแปลความหมาย
ได้ว่า บุคลิกภาพแสดงตัวจะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกผิดชอบในทางกลับกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ
บุคลิกภาพเก็บตัวมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกผิดชอบ (แต่ไม่เป็นเส้นตรง)

๑๒.๓ ค่า r ระหว่างความรู้สึกชอบกับคุณธรรมแห่งพลเมืองก็มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .1735, P < .01$) นั่นคือ ความรู้สึกชอบมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับคุณธรรมแห่งพลเมือง หรืออีกนัยหนึ่ง คนที่มีความรู้สึกชอบสูงจะมีคุณธรรมแห่งพลเมืองสูง ส่วนคนที่มีความรู้สึกชอบต่ำก็จะมีคุณธรรมแห่งพลเมืองต่ำด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ ๑๒

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบการจึล่ล่กับความสำเร็จของชุมชนแห่งพลเมืองคิของนั้เรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป. ๔) ปีการศึกษา ๒๕๐๕ กับ ๒๕๑๕
๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนแห่งพลเมืองคิกับ
 - ๒.๑ บุคลิกภาพแสงทงตัว - เก็บตัว
 - ๒.๒ ความรู้สึกนิทชอบ
๓. เพื่อศึกษาอิทธิพลของ เพศ ล่ากับการเกิด และอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อ
 - ๓.๑ ชุมชนแห่งพลเมืองคิ
 - ๓.๒ บุคลิกภาพแสงทงตัว - เก็บตัว
 - ๓.๓ ความรู้สึกนิทชอบ
๔. สร้างแบบสอบถามความรู้สึกนิทชอบ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กระทำกับนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๕ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ ในโรงเรียนรัฐบาล ภาคศึกษา ๖ เฉพาะใน ๕ จังหวัด ต่อไปนี้คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี สระบุรี และลพบุรี จำนวน ๓๐๐ คน เป็นชาย ๑๓๓ คน และหญิง ๑๖๗ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๑. แบบสอบถามความรู้สึกรู้สึกชอบ (ผู้เขียนสร้างขึ้นเอง)
๒. แบบสอบถามลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ของชูศักดิ์ ชัมภักดิ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการวัดผลการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๓ ซึ่งสิทธิโชค วรานุสันติกุล ได้นำมาปรับปรุงใช้กับเด็กระดับประถมศึกษา
๓. แบบทดสอบคุณธรรมแห่งพลเมืองดี (ของ ชาลี ลัทธิ) --

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ใช้ χ^2 - test ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดี
ต่างกัน ๆ
๒. ใช้ $\text{Lancz} = \text{difference Coefficient of Correlation}$ หาความสัมพันธ์
ระหว่างคำตอบของนักเรียน
๓. ใช้ F - test ทดสอบผลของอาชีพผู้ปกครอง และลำดับการเกิดที่มีต่อ
คุณธรรมแห่งพลเมืองดี บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว และความรู้สึกรู้สึกชอบ
๔. ใช้ t - test ทดสอบความแตกต่างระหว่างผลของตัวแปรต่าง ๆ เมื่อ
มีนัยสำคัญทางสถิติ
๕. ใช้ χ^2 - test ทดสอบผลของเพศที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดี บุคลิกภาพ
แสดงตัว - เก็บตัว และความรู้สึกรู้สึกชอบ
๖. ใช้ $\text{Product Moment Correlation}$ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง
ตัวแปรต่าง ๆ

๙ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เกี่ยวกับคุณธรรมแห่งพลเมือง

๑.๑ เด็กที่จบ ป. ๔ ปีการศึกษา ๒๕๑๕ จักลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่างกันต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- ลำดับที่ ๑ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์
- ลำดับที่ ๒ คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน
- ลำดับที่ ๓ คุณธรรมที่มีต่อศาสนา
- ลำดับที่ ๔ คุณธรรมที่มีต่อชุมชน และคุณธรรมด้านมนุษยธรรม
- ลำดับที่ ๕ คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ
- ลำดับที่ ๖ คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว
- ลำดับที่ ๗ คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น
- ลำดับที่ ๘ คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี
- ลำดับที่ ๙ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง

๑.๒ เด็กที่จบ ป. ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่างกันต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ($p = .67, F < .05$)

๑.๓ เด็กชายและเด็กหญิงมีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ($\chi^2 = 3.4304$ ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติ)

๑.๔ เด็กที่ผูกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ไม่ต่างกัน ($F = .089$ ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติ)

๑.๕ เด็กที่ลำดับการเกิดต่างกัน มีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ($T = .977$ ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติ)

๒. เกี่ยวกับบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว

- ๒.๑ เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = 2.5561, P < .01$)
- ๒.๒ เด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวไม่แตกต่างกัน ($F = 1.73$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ)
- ๒.๓ เด็กที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 4.307, P < .05$) เด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าบุตรคนแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.934, P < .01$) และปีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.71, P < .05$) เด็กที่เป็นบุตรคนรองมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.869, P < .05$) กล่าวสรุปได้ว่า เด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีลักษณะแสดงตัวมากที่สุด และเด็กที่เป็นบุตรคนแรกมีลักษณะแสดงตัวน้อยที่สุด หรือมีลักษณะเก็บตัว

๓. เกี่ยวกับความรู้สึกลึกซึ้งชอบ

- ๓.๑ เด็กหญิงมีความรู้สึกลึกซึ้งชอบสูงกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($A = 2.1802, P < .05$)
- ๓.๒ เด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีความรู้สึกลึกซึ้งชอบไม่แตกต่างกัน ($F = 1.468$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ)
- ๓.๓ เด็กที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีความรู้สึกลึกซึ้งชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 3.893, P < .05$) เด็กที่เป็นบุตรคนแรกมีความรู้สึกลึกซึ้งชอบสูงกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนรองอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 2.423, P < .01$) และมีความรู้สึกลึกซึ้งชอบสูงกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 1.877, P < .05$) แต่ความรู้สึกลึกซึ้งชอบของเด็กที่เป็นบุตรคนรองและคนสุดท้ายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($u = .3350$) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕)

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

- ๔.๑ คุณธรรมแห่งผลเมืองก็มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว
และเป็นเส้นตรง ($r = -.0257$, ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$)
- ๔.๒ คุณธรรมแห่งผลเมืองก็มีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงกับความรู้สึกผิดชอบ
($r = .1735$, $r < .01$)
- ๔.๓ บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกผิดชอบแบบ
ไม่เป็นเส้นตรง ($r = -.0668$, ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$) *

* อภิปรายผล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling จึงไม่อาจเป็นตัวแทนที่ดีของมวลหมู่ประชากร (Population) ทั้งหมด ซึ่งเป็นเด็กที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ ๔ ในภาคศึกษา ๖ การอภิปรายผลจึงอยู่ภายในขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาเท่านั้น

๑. การจัดทำกับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีต่าง ๆ นักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๑๕ ในภาคศึกษา ๖ ได้จัดทำกับคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีต่าง ๆ ไว้อย่างนี้คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมที่มีต่อชุมชนและคุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มีต่อเพื่อน คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบทร่วม และคุณธรรมที่มีต่อตนเอง เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ส่วนนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ซึ่งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ได้ทำการศึกษาไว้ จัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ดีต่าง ๆ ไว้อย่างนี้ คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบทร่วม คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ คุณธรรมที่มีต่อชุมชน และคุณธรรมที่มีต่อครอบครัว และคุณธรรมที่มีต่อตนเองเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญน้อยที่สุด จะแยกอภิปรายเรื่องนี้เป็นข้อ ๆ ไปดังนี้

๑.๑ ลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ เด็กที่จบชั้นประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ ได้จัดให้คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กได้รับการปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามความเห็นของครู และผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า "คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์มีความสำคัญมากกว่าคุณธรรมด้านอื่น ๆ" (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, ๒๕๐๖ : ๒๔) รูสเวลท์ (Roosevelt, 1956 : 40 - 45) ก็ได้กล่าวสรุปถึงคุณสมบัตินี้ของพลเมืองที่ดี โดยยกเอา

ความซื่อสัตย์เป็นคุณสมบัติประการแรกที่สำคัญ แม้ในคำขวัญซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแก่ลูกเสือไทยก็มีว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" การที่เด็กไทย เห็นว่าคุณธรรมค่านี้นี้ มีความสำคัญสูงสุดตั้งแต่ยังอายุน้อย ๆ เช่นนี้ ทำให้เป็นที่หวังได้ว่าในอนาคต คุณธรรมค่านี้นี้จะยังคงมีความสำคัญในความรู้สึกของพลเมืองไทยของชาติต่อไป

๑.๒ ลำดับความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อตนเอง เด็กที่จบประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ ได้จัดให้คุณธรรมค่านี้นี้เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กได้รับการอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่เล็กแต่น้อยว่าไม่ให้ความเห็นแก่ตัว ให้นึกถึงอกเขาอกเรา นอกจากนี้เด็กยังมีอายุระหว่าง ๙ - ๑๓ ปี ซึ่งจัดว่าเป็นพวกอยู่ในวัยเด็กตอนปลาย และวัยรุ่นตอนต้น วัยนี้เพื่อนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดสำหรับคน การจะเป็นที่รักของเพื่อนได้เด็กจำเป็นต้องรู้จักความเห็นแก่ตัวของคนให้หมดไป ฉะนั้นคุณธรรมที่มีต่อตนเองจึงเป็นคุณธรรมที่เด็กให้ความสำคัญน้อยที่สุด

๑.๓ ลำดับความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมค่านี้นี้เด็กที่จบประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ ให้ความสำคัญเท่า ๆ กันคือ อยู่ในลำดับที่ ๓ นับว่าเด็กเห็นความสำคัญของคุณธรรมค่านี้นี้มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศาสนาเป็นสิ่งที่คนไทยยึดมั่นมาแต่ดั้งเดิม เด็กได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งจากทางบ้านคือ พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ และจากครูในโรงเรียน ประเพณีและพิธีการต่าง ๆ ก็มักจะมีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นส่วนมาก และประกอบกับปัจจุบันมีการนิมนต์พระภิกษุสอนวิชาศีลธรรม มีโรงเรียนสอนพุทธศาสนานานาชาติ เหล่านี้เป็นต้น ทำให้เด็กเห็นความสำคัญของศาสนามากขึ้น วิทยุ โทรทัศน์ (๒๕๐๓) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนต่อพุทธศาสนาและพบว่า มีนักเรียนถึง ๕๕.๑๐ % ที่คิดว่าพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่ง และมีนักเรียนสนใจที่จะศึกษาพุทธศาสนาถึง ๕๓.๓๔ % ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่เด็กให้คุณธรรมที่มีต่อศาสนามีความสำคัญในอันดับสูง

๑.๔ ลำดับความสำคัญของคุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน เด็กทั้ง ๒ พวก คือ ที่จบประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ และ ๒๕๑๕ จักลำดับความสำคัญของคุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียนไว้เป็นลำดับ ๒ แสดงให้เห็นว่า ทศนคติเกี่ยวกับการเรียนนั้นได้รับการถ่ายทอดมายังเด็กอย่างไถ่ผล ทศนคติดังกล่าวจะมีแทรกอยู่ในทั้งบทประพันธ์ บทร้อยกรอง ตลอดจนเพลงสอนเด็ก และข้อความคล้องจองของคนรุ่นก่อน ๆ ที่ครูนำมาให้เด็กท่องจำบ้าง คัดลายมือบ้าง เขียนไทยบ้าง เป็นต้น เช่น

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย ความรู้เรายังค่อยเร่งศึกษา
 แม่นเฒ่าใหญ่จะไ้มีวิชา เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน
 "มีวิชาอยู่กับตัวกลัวอะไร ชีวิตไม่แปลกหลงคงได้ที"
 หรือ "ความรู้ยิ่งล้ำ สิ้นทรัพย์..."

ซึ่งยังคงไร้แทรกอยู่ในการเรียนการสอนเด็กอยู่จนทุกวันนี้ นอกจากนี้ก็ยังมีนิทานหรือเรื่องสำหรับเด็กอีกมากที่เกี่ยวกับความสำคัญของการเรียน และเป็นที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งว่า ทศนคติในการเป็นข้าราชการนั้น คนไทยพยายามสอดใส่ให้กับเด็กมาแต่โบราณ กังคาพรที่มักจะให้แก่เด็ก ๆ ว่า "ขอให้เจ้าคนนายคน" และการศึกษาก็เป็นแนวทางที่คนมักจะถือว่า เมื่อเรียนสูงจ้ะหาให้ได้รับราชการ อันเป็นทางทำให้ได้เป็นเจ้าคนนายคนได้ง่ายขึ้น

๑.๕ ลำดับความสำคัญของคุณธรรมที่มีต่อชุมชน เด็กที่จบประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ให้ความสำคัญแก่คุณธรรมก้านนี้เป็อันดับ ๔ ในขณะที่เด็กที่จบปีการศึกษา ๒๕๑๕ ให้ความสำคัญเป็นอันดับ ๔ ความแตกต่างดังกล่าวอาจอธิบายได้ดังนี้ เด็กปัจจุบันมีโอกาสรู้เห็นและเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ การคมนาคม สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เหล่านี้ทำให้เด็กมีหูตากว้างมากขึ้น ประกอบกับครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการให้เด็กได้มีส่วนร่วมับชุมชน จึงมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น นิทรรศการ การทัศนจร การแข่งขันกีฬา ฯลฯ คุณธรรมที่มีต่อชุมชนจึงเป็นคุณธรรมด้านหนึ่งที่เด็กเห็นว่าสำคัญมาก ส่วนเด็กที่จบประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ จักให้มีความสำคัญน้อยนั้น สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (๒๕๐๔) ได้อธิบายไว้ว่า เนื่องจาก

วุฒิภาวะในด้านความคิดอ่านของเด็กยังไม่เจริญพอ และครูอาจเห็นความสำคัญในเรื่องนี้น้อยไป จึงมิได้ใช้สิ่งแวดล้อมในชุมชนมาเป็นประโยชน์ต่อการสอนมากเท่าที่ควร ซึ่งทั้งนี้อาจมีเหตุมาจากการติดต่อสื่อสารและสื่อมวลชนยังไม่เจริญเท่าปัจจุบันก็เป็นได้

๑.๖ ลำดับความสำคัญของคุณธรรมด้านอื่น ๆ เด็กที่จบประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๔ และ ๒๕๑๕ ต่างก็จัดคุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น และคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี ให้อยู่ในอันดับความสำคัญที่ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า จุดมุ่งหมายในการอบรมก่อให้เกิดเห็นความสำคัญของคุณธรรมด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม *

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เด็กที่จบประถม ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๔ และ ๒๕๑๕ มีความคิดเห็นในการจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่างกัน คล้ายคลึงกัน ($r = .67, P < .05$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่ใช้ในการสอนเป็นหลักสูตรเดียวกัน ความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา ตลอดจนวิธีสอนจึงจะไม่แตกต่างกันไปมากนัก ประกอบกับสภาพสังคมไทยใน พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็ไม่แตกต่างไปจากสภาพปัจจุบันมากนักจนถึงกับทำให้เกิดความแตกต่างอันเห็นได้ชัดในเรื่องคุณธรรมแห่งพลเมืองนี้

๒. การจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่างกันต่าง ๆ ของเด็กชายและเด็กหญิง ใ้พบว่า เด็กหญิงจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่างกันต่าง ๆ ใกล้เคียงคลึงกัน ($r = .92, P < .01$) และเมื่อพิจารณาคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ของนักเรียนทั้งสองเพศ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภ พุ่มพวง (๒๕๑๔) ที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของคนไทยในกลุ่มตัวอย่างระหว่างชาย - หญิง ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ การที่ความคิดเห็นหรือการจัดลำดับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็กชายและเด็กหญิงไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะเด็กทั้งสองพวกได้รับการอบรมสั่งสอนมาเหมือนกัน จากหลักสูตรเดียวกัน ซึ่งจุดมุ่งหมายใหญ่ก็เพื่อให้เด็กชายและหญิงอยู่ในสังคมได้ด้วยความสุข จึงได้ปลูกฝังคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่างกันต่าง ๆ ให้เกิดกับเด็กเหมือนกัน ทั้งชายและหญิง การจัดลำดับความสำคัญ

และคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของ เด็กทั้งสอง เพื่อกิจ ไม่แตกต่างกัน

๓. คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของ เด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน เด็กที่ผู้ปกครองรับราชการ ค้าขาย หรืออาชีพอื่น (ซึ่งได้แก่ รับจ้าง ทำนา ทำสวน ทำไร่ ฯลฯ) ได้คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = .089$) นั่นคือ อาชีพที่แตกต่างกันไม่ได้มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองทุกคนไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดต่างก็ต้องการให้เด็กของตนเป็นคนดีอยู่ในศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ ดังนั้นการอบรมบุตรหลานจึงมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกัน อาจแตกต่างกันที่ตรงวิธีการ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีจนเห็นได้ชัด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการค้นพบของ ซูชิฟ ออนโคสูง (๒๕๑๒) ที่ว่า ผลการวิจัยของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นตัวแทนของมวลหมู่ประชากร จึงไม่อาจให้ข้อยุติที่แน่ชัดลงไปว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก

๔. คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของ เด็กที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน เด็กที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง และคนสุดท้าย ได้คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = .977$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๓ ที่ว่า "เด็กที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน น่าจะมีคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองดีแตกต่างกัน" แสดงว่าสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษานี้ ลำดับการเกิดที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก อธิบายได้ด้วยเหตุผลคล้ายคลึงกับอิทธิพลของอาชีพผู้ปกครอง คือไม่ว่าเด็กจะมีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนแรก คนรอง หรือคนสุดท้ายก็ตาม การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองก็มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันคือ ให้เป็นคนดี เป็นพลเมืองดีของชาติ และเมื่อเข้าโรงเรียนหลักสูตรก็มีจุดมุ่งหมายเหมือนกัน ดังนั้นคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของ เด็กจึงไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดเคยศึกษาถึงอิทธิพลของลำดับการเกิดที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก จึงยังไม่อาจให้ข้อยุติได้แน่ชัดลงไปเช่นกันว่า ลำดับการเกิดไม่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของเด็ก

๕. บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของ เด็กชายและเด็กหญิง จากการศึกษพบว่า เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง หรืออีกนัยหนึ่งเด็กหญิงมีลักษณะ เก็บตัวมากกว่าเด็กชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($Z = 2.5516$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๕ และผลนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันเพ็ญ อายุการ (๒๕๑๒) เรื่องบุคลิกภาพแสดงตัวของเด็กชายและเด็กหญิงในวัยรุ่นที่ว่า เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชีพ อ่อนโคสูง (๒๕๑๖) เช่นกัน ที่ว่า เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($Z = 3.2064$) แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ริคคิง (Riddling อ้างจากวันเพ็ญ อายุการ, ๒๕๑๒) เกี่ยวกับบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของ นักเรียนชายและหญิงจำนวน ๖๐๐ คน อายุ ๑๒ ปีขึ้นไป ซึ่งพบว่าเด็กหญิงมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กชาย อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ทำกับเด็กไทยและได้ผลสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยอื่น ๆ ที่กระทำกับเด็กไทยเช่นกัน จึงอาจให้ข้อยุติได้ว่า เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เพศมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสังคมไทย ถือว่าผู้ชายต้องกล้าหาญและเป็นผู้นำจึงมีคำกล่าวว่า "สามีเป็นช้างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง" ประกอบกับผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่ทั่ว ๆ ไปก็พยายามอบรมให้เด็กหญิงเรียบร้อยอ่อนหวาน ไม่แสดงความรู้สึกออกมาให้เห็นชัด าลา เหล่านี้ทำให้บุคลิกภาพของเด็กต่างประเทศแตกต่างกันได้ โดยมิประเพณีและค่านิยมมีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังอีกทีหนึ่ง

๖. บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัวของ เด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน จากการศึกษพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครอง รับราชการ ค้าขาย และอาชีพอื่น มีบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F = 1.73$) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้ อาชีพที่แตกต่างกันของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็ก โดยแท้จริงแล้วจากการศึกษาเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ อาชีพน่าจะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของบุคคลมากที่สุด เพราะอาชีพที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกันและมีต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นเด็กจึงเป็นบุตรธิดาของบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกันจึงน่าจะได้รับอิทธิพลนี้ด้วย แต่สำหรับ

การวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์กับสมมติฐานว่าเป็นเพราะว่า ในสังคมไทยบุคคลไม่ว่าอาชีพใด ต่างก็มีค่านิยม ความเชื่อถือ และระเบียบประเพณีคล้ายคลึงกัน ทำให้มีความแตกต่างในบุคลิกภาพ ของคนต่างอาชีพไปบ้าง และประกอบกับการศึกษาเพื่อพิจารณาว่ารายละเอียดของอาชีพผู้ปกครองก็ ไม่มีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดก็จะนำไปสู่ความแตกต่างของบุคลิกภาพได้ และผลการศึกษานี้ก็สอดคล้องกับการทบทวนของ วุฒิชัย วอมโกณกุล (๒๕๑๖) ว่า อาชีพผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ของเด็ก

๗. บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ของเด็กที่มีส่วนต่อการเกิดแตกต่างกัน เห็นได้เป็นบุตร คนแรก ลูกรอง หรือคนที่สองท้าย ที่บุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($F = 4.307$) ซึ่งเมื่อไปตามสมมติฐานข้อ ๖ ที่ว่า "เด็กที่มีส่วนต่อการเกิดแตกต่างกันจะมี บุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว แตกต่างกัน" และสอดคล้องกับคำกล่าวของ แอดเลอร์ (อ้างจาก ประมวล คณิตกันสัน, ๒๕๑๑ ; ๓๕) ที่ว่า "การเกิดมาเป็นลูกคนที่ใดในครอบครัวหนึ่ง ๆ ย่อมมีความหมายสำหรับบุคลิกภาพของเรามากทีเดียว" จากความแตกต่างระหว่างกลุ่มทั้งสาม ได้ ำไว้ t - test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ที่จะได้ พบว่าเด็ก ที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีลักษณะแสดงตัวมากที่สุด คือ มีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนรอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = 1.73$) และมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนแรกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = 2.984$) เด็กที่เป็นบุตรคนรองมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็ก ที่เป็นบุตรคนแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = 1.869$) และเด็กที่เป็นบุตรคนแรก มีลักษณะแสดงตัวน้อยกว่าที่สุดหรือมีลักษณะเก็บตัวมากที่สุด เมื่อเป็นเหตุอาจเป็นเพราะในครอบครัวไทย ผู้มักจะได้รับการอบรมให้มีความไวทอง คำทั่วไปเป็นผู้ใหญ่และเป็นผู้ฟังของพ่อแม่ตลอดจนตนเอง ๆ ได้ จึงทำให้เด็กที่เป็นบุตรคนแรกเป็นคนที่มีความรับผิดชอบและเก็บอารมณ์ไว้มากกว่าเด็กที่เก็บรอง ๆ ลงมา และจึงทำให้มีคะแนนบุคลิกภาพแสดงตัวต่ำ ส่วนเด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมักจะได้รับการเอาใจ เอา อกเอาใจจากทุกคนในครอบครัว ทำให้เป็นคนที่กล้าพูด กลางแสดงออก เพราะรู้ว่าทุกคนให้อภัย เมื่อเป็นเช่นนี้เด็กจึงมีคะแนนบุคลิกภาพแสดงตัวสูงกว่าเด็กที่มีส่วนต่อการเกิดอื่น ๆ

๔. ความรู้สึกลึกซึ้งของเด็กชายและเด็กหญิง ผลจากการศึกษาปรากฏว่าเด็กชายและเด็กหญิง มีคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($t = 2.1802$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ ๔ ที่ว่า "เด็กชายและเด็กหญิงน่าจะมีความรู้สึกลึกซึ้งแตกต่างกัน" และสอดคล้องกับคำกล่าวของ โจนส์ (Jones, 1954 : 781 - 832) ที่ว่า สังคมไทยได้มุ่งหวังให้แบบพฤติกรรมของเด็กหญิงเหมือนกับของเด็กชาย และดังนั้นเด็กแต่ละคนจึงได้รับการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน และเนื่องจากการยอมรับหรือปฏิเสธจากสังคมมีความหมายต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ดังนั้นการหลีกเลี่ยงการทำผิดของเด็กหญิงเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมจึงมีมากกว่าเด็กชาย ส่วนในสถานการณ์อื่น ๆ เด็กชายจะมีมากกว่าเด็กหญิง สรุปได้ว่าความรู้สึกลึกซึ้งโดยทั่วไปของเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย และในการศึกษาครั้งนี้พบว่าเด็กหญิงมีความรู้สึกลึกซึ้งสูงกว่าเด็กชายที่ระดับความเชื่อมั่น .๐๕

๕. ความรู้สึกลึกซึ้งของเด็กที่มีบุคลิกทรงประกอบอาชีพต่างกัน เด็กที่มีบุคลิกทรงรับราชการค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.468$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๕ ที่ว่า "เด็กที่มีบุคลิกทรงประกอบอาชีพต่างกัันน่าจะมีความรู้สึกลึกซึ้งต่างกัน" และกล่าวได้ว่าสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไว้อาชีพที่แตกต่างกันของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกลึกซึ้งของเด็ก คาบเหตุผลทางนอกระบบเกี่ยวกับที่กล่าวมาแล้วในเรื่องอิทธิพลของอาชีพผู้ปกครองที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดี และต่อคุณลักษณะส่วนตัว - เกื้อกูล การศึกษาเรื่องความรู้สึกลึกซึ้งสำหรับเมืองไทยยังไม่มีผู้ใดศึกษา แต่ในต่างประเทศ โบห์ม (Boehm, 1962 : 575 - 590) พบว่าเด็กจากครอบครัวชั้นกลางทั้งหมดมีความรู้สึกลึกซึ้งได้สูงกว่าและรวดเร็วกว่าเด็กจากครอบครัวชั้นต่ำและชั้นสูง ความตึงและความหย่อนของความรู้สึกลึกซึ้งขึ้นกับวิธีการฝึกอบรมที่เด็กได้รับซึ่งแตกต่างไปตามชนชั้นของสังคม บัด แลมที่ส์ (Landis) ก็สรุปว่า วิธีการลงโทษและความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กต่างหากที่เป็น "ตัวสร้างความรู้สึกลึกซึ้ง" ซึ่งทั้ง ๒ ประการที่แลมที่ส์กล่าวล้วนเป็นผลมาจากอาชีพที่แตกต่างกันด้วย การที่ผลการศึกษานี้ได้ออกมาค้านกับ

สมมติฐานข้อ ๕ เป็นเพราะฐานะของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง ไม่แตกต่างกัน

๑๐. ความรู้สึกผิดชอบของเด็กที่มีต่อการเกิดต่างกัน จากการศึกษาว่าเด็กที่เป็นบุตรคนแรก คนรอง คนสุดท้าย มีคะแนนความรู้สึกผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ $.05$ ($F = 3.093$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ ๕ ที่ว่า "เด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกันจะมีคะแนนความรู้สึกผิดชอบต่างกัน" และเพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความรู้สึกผิดชอบของเด็กแต่ละกลุ่ม โดยใช้ t -test ก็พบว่า เด็กที่เป็นบุตรคนแรกมีความรู้สึกผิดชอบสูงกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนรองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ($t = 2.483$) และสูงกว่าเด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ($t = 1.877$) แต่ความแตกต่างระหว่างเด็กที่เป็นบุตรคนรองและคนสุดท้ายไม่มีนัยสำคัญ ($t = .335$) กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า เด็กที่เป็นบุตรคนแรกมีความรู้สึกผิดชอบสูงที่สุดเมื่อเทียบกับเด็กที่มีลำดับการเกิดอื่น ๆ (คนรอง, คนสุดท้าย) และเด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายมีแนวโน้มที่จะให้เห็นว่ามีความรู้สึกผิดชอบต่ำกว่าเด็กที่มีลำดับการเกิดอื่น ๆ ซึ่งอาจจะอธิบายด้วยเหตุผลอันเดียวกันว่า เนื่องจากเด็กที่เป็นบุตรคนแรกได้รับการอบรมสั่งสอนในแบบที่ให้เป็นใหญ่เป็นใหญ่ของน้อง ๆ ทำให้เด็กต้องคอยระมัดระวังตัว รู้จักสิ่งที่ดีที่ถูกและนำมาให้เป็นกรอบของความประพฤติ จึงทำให้มีความรู้สึกผิดชอบสูง ส่วนเด็กที่เป็นบุตรคนสุดท้ายกลับตรงข้าม การได้รับการเอาใจ และมักจะได้รับการอภัยเวลาทำผิด ทั้งเช่นกล่าวของพ่อแม่ที่มักจะพูดว่า "น้องยังเล็กต้องให้อภัย" เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เด็กกลุ่มนี้มีความรู้สึกผิดชอบต่ำ และอาจกล่าวได้ว่า สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาี้ ลำดับการเกิดมีอิทธิพลต่อความรู้สึกผิดชอบของเด็กโดยจะมี "แบบของการผิดชอบ" เป็นตัวที่บ่งชี้ผลดังต่อไปนี้

๑๑. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

๑๑.๑ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมแห่งพลเมืองกับคุณลักษณะต่าง ๆ - เก็บตัวแปร r ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้เท่ากับ $-.0657$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองไม่เป็นเส้นตรง แต่เป็นแนวโน้มที่จะพูดได้ว่าความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบกัน (เครื่องหมาย r เป็นลบ) ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของซูวี่ อ่อนโลกสูง (๒๕๑๒) ที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองไม่เป็นเส้นตรง และค่า r เป็นเครื่องหมายลบแต่ขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวจะพิจารณาว่า r เป็นเครื่องหมายลบ

อันมีแนวโน้มว่า ถ้าหากมีความสัมพันธ์กัน (ซึ่งอาจเป็นไปได้ถ้ามีการวิเคราะห์ต่อไปด้วยวิธีการอื่น) ความสัมพันธ์นั้นจะเป็นไปในทางกลับกัน นั่นคือ กฎกรรมแห่งพลเมืองซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ในวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม มีแนวโน้มว่าสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแสดงตัวในทางกลับกัน หรือปีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพเก็บตัว ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของโวลีเวอร์ (อ้างจาก กมล เกาพิริตร, ๒๕๕๙ : ๑๗๙) ที่ว่าเด็กเก็บตัวเรียนได้เก่ง เข้าใจอารมณ์ภาษาธรรมชาติ อ่านแก้ปัญหาคำนวณเร็วใคร่ใคร่ชอบขยัก

๑๑.๒ การสหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมแห่งพลเมืองกับความรับรู้สัจนิพนธ์อม ถ้า r ระหว่างตัวแปรทั้งสองเท่ากับ .๑๗๓๕ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐ แสดงว่า คุณธรรมแห่งพลเมืองที่มีความสัมพันธ์เป็นแบบเส้นตรงกับความรับรู้สัจนิพนธ์อม นั่นคือ คนที่มีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่สูงกว่าจะมีความรับรู้สัจนิพนธ์อมสูงกว่า และยิ่งคนที่มีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่ำก็จะมี ความรับรู้สัจนิพนธ์อมที่ต่ำกว่า และยิ่งคนที่มีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ต่ำ ก็จะมี ความรับรู้สัจนิพนธ์อมที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองต่ำจะมีความสัมพันธ์กับคะแนนความรู้สัจนิพนธ์อม"

๑๑.๓ การสหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว กับความรู้สัจนิพนธ์อม ถ้า r ระหว่างตัวแปรทั้งสองเท่ากับ -.๐๖๖๔ ไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว กับความรู้สัจนิพนธ์อมจึงไม่เป็นเส้นตรง แต่จากค่า r ที่ได้ มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองอาจจะสัมพันธ์กันหากมีการวิเคราะห์ต่อไป และค่า r เป็นลบ ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ถ้าจะมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง ความสัมพันธ์นั้นจะเป็นไปในทางกลับกันคือ คนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวน้อยหรือมีบุคลิกภาพเก็บตัวจะมีความรับรู้สัจนิพนธ์อมสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาผลของการศึกษากลับนี้ โลกเรื่องวิถีชีวิตของเพศ และลำดับการเกิด ทำให้เห็นว่าเชื่อว่าจะเป็นเช่นนั้นจริง เพราะว่าเด็กหญิงมีลักษณะเก็บตัวมากกว่าเด็กชาย มีความรับรู้สัจนิพนธ์อมสูงกว่าเด็กชาย และเด็กที่เป็นบุตรคนแรกมีลักษณะเก็บตัวมากกว่าและมีความรับรู้สัจนิพนธ์อมสูงกว่าเด็กที่เกิดเป็นบุตรคนสุดท้าย การกำหนดวิถีชีวิตของสองตัวแปรดังกล่าวแล้วนำมาเชื่อมโยงกัน ทำให้ผู้ศึกษาสนใจว่าบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว จะมีความสัมพันธ์กับความรู้สัจนิพนธ์อมในทางกลับกันหรือบุคลิกภาพเก็บตัวมีความสัมพันธ์กับความรู้สัจนิพนธ์อม และการที่ผลที่ได้ไม่ปรากฏออกมาว่ามีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงนั้น

ผู้เขียนก็เห็นว่าอาจเป็นข้อบกพร่องของแบบสอบถามก็ได้ และผลที่ได้นั้นขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับของ โกลิเวอร์ (อ้างจาก กมล เกาพิจิตร, ๒๕๕๓ : ๑๓๓) ที่ว่า เด็กแดงตัวโต ก่อให้เกิดวาทะที่พยายามไปยักยัดในสื่อธรรม

ข้อสังเกตและ ทบทวนวิธี

๑. ข้อสังเกตและสำหรับปรับปรุงหลักสูตร จากการที่เมื่อก่อนปรากฏว่า เด็กวัดคุณธรรม การความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุด คุณธรรมที่บ่มเพาะ คุณธรรมที่ไม่ทอดทิ้ง และคุณธรรม การเคารพคุณธรรม เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญอยู่ในลำดับสูง แต่จากสถิติและข่าวอาชญากรรมทั้งที่ปรากฏ ตามพยานสื่อสังคม และที่พบเห็นในเหตุการณ์ประจำวัน แสดงว่า การฆ่ากัน ฉกชิงวิ่งราว ลักทรัพย์ ยาเสพติด ตลอดจนอาชญากรรมอื่น ๆ ป้อนเข้า และป้อนออก เกิดขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดได้ว่าคุณธรรม ทั้งกล่าวข้างต้นที่เด็กให้ความสำคัญสูงนั้น หากได้แทรกซึมอยู่ในจิตสำนึกจนกลายเป็นเรื่องกังวล ความประพฤติของบุคคลไป บ่มเพาะเองทั้งกล่าวถึง แก่งของหลักสูตรจึงควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่ให้เด็กเห็น เช่น ให้เด็กได้เข้าใจชีวิตตามแนวทางนี้ โดยการใช้กิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณีทาง ศาสนา การเข้าวัด ตลอดจนการมีประสบการณ์ร่วมอย่างเป็นครั้งคราว นอกจากนั้นว่าคุณธรรมที่มี ต่อประเทศชาติและชนบทยุติ และคุณธรรมที่กล่าวมานี้ เด็กวัดให้ความสำคัญอยู่แล้วก็ตามทั้ง ทั้ง ๆ ที่คุณธรรมทั้ง ๒ ประการ เป็นคุณธรรมที่สำคัญ และจำเป็นมากสำหรับการอยู่ร่วมกันและความ ก่อของของประเทศชาติ ดังนั้นเห็นควรว่าในหนังสือบทเรียนการป้อนเข้าเกี่ยวกับกรกระทำ และ ส่งเสริมความรักชาติ ควรเป็นหัวใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้มากขึ้น ตลอดจนการป้อนกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้เด็กได้เห็นความสำคัญของสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้น กว่าที่เป็นอยู่

๒. ข้อสังเกตและสำหรับครู และผู้ปกครอง ในด้านของครูผู้เกี่ยวข้องคือการสนับสนุนและการจัด กิจกรรมเพื่อการสอน มีปัญหาทั้ง เรื่องชั้น ทาเวธิญ์เกิ้ล (๒๕๖๖) ให้ความว่า การสอนของครูใน วิชาเหล่านี้พลเมือง และศีลธรรมยังไปวาทะจึงให้เด็กเรียนได้ทั้งใจเรียนได้ทั้งใจ ดังนั้นครูจึงควร จะปรับปรุงวิธีการสอนตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ และกิจกรรมในวิชานี้ได้ขึ้น และมากขึ้นเพื่อให้นาวความ

ถึงใจเรียนของเด็ก ตลอดจนการติดต่อกับผู้ปกครองของเด็กอย่างใกล้ชิดและสนใจให้ความอบอุ่นแก่เด็ก การมีการร่วมเป็นระหว่างครูและผู้ปกครองซึ่งปัจจุบันมีการค้นคว้ามากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอ นอกจากนั้นผู้ปกครองเองซึ่งเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการอบรมเด็ก มีข้อควรระวังไว้เสียก่อน

๑. วิธีการฝึกอบรม การลงโทษและให้รางวัลที่ยืดหยุ่นได้ มีเหตุผล และเหมาะสมกับวัยและความนึกของเด็ก จะช่วยขจัดปัญหาพฤติกรรมของเด็กได้

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ตลอดจนทัศนคติที่พ่อแม่มีต่อเด็กเป็นเรื่องสำคัญ พ่อแม่ที่ให้ความรักใคร่ อบอุ่น เข้าใจและเข้าใจเด็กเป็นสิ่งที่เชื่อได้ว่าเด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ที่คุณธรรมแห่งพลเมืองดีที่ประเทศชาติต้องการ

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับสภาพจิตใจของบุตรหลาน พ่อแม่ที่รักใคร่ปรองดองกัน ตลอดจนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่ที่ปรารถนาปฏิบัติให้เด็กเห็นจะเป็นตัวอย่างอันดีซึ่งเด็กจะนำเข้ามาเป็นมาตรฐานของการปฏิบัติของตนเอง

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

๑. ถ้ามีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้แล้ว เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของครั้งนี้แล้ว การวิจัยอาจเสนอให้เฉพาะยิ่งขึ้น ก็ควรมีเวลาให้เด็กทำแบบทดสอบคุณธรรมแห่งพลเมืองดีแยกต่างหากจากแบบสอบถามอีกสองฉบับ เพื่อให้ให้เกิดการถ่ายโอน และการจำในการทำ และควรมีการสุ่มตัวอย่างที่ถี่กว่านี้ เพื่อให้ได้ตัวแทนของมวลหมู่ประชากรที่ดี ก็จะทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปแปลความและไขว่คว้าถึงได้มากกว่านี้

๒. วิจัยของตัวแปร ทางสังคมที่กว้างไกล คือ อาชีพผู้ปกครอง หากมีการแยกแยะที่ละเอียดกว่าการศึกษาค้นคว้านี้จะทำให้ผลที่ได้มีความปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ลำดับขั้นทางสังคมแบบของการฝึกอบรม แบบของการลงโทษ และให้รางวัล ด้วยเป็นตัวแปรที่กว้างไกลและน่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

๓. การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมแห่งพลเมืองดีกับตัวแปรทางจิตวิทยาอื่น ๆ อีก เพื่อจะให้เราทราบว่าบุคคลที่มีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีควรมีบุคลิกภาพและลักษณะทางจิตวิทยาประการใด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการอบรมสั่งสอนเด็กได้เป็นอย่างดีต่อไป ตลอดจนเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น ๕

นร วัฒนกุลกร

บรรณานุกรม

- กมล เกาพิจิตร จิตวิทยา อุทัยการพิมพ์ พระนคร ๒๔๙๗, ๓๑๐ หน้า.
- จรรยา สุวรรณทัต "การลงโทษเด็กเพิ่มหรือลดปัญหาในแง่จิตวิทยา" วารสารจิตวิทยา
สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย หน้า ๕๐ - ๕๖ พ.ศ. ๒๕๑๕
- ชาลี ลัทธิ การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบชั้นประถม
ปีที่ ๔ ปรินูณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๗,
๑๑๑ หน้า.
- * ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นใน
ตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินูณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร ๒๕๑๖, ๑๐๔ หน้า.
- ประมวล คิคคินสัน ทฤษฎีจิตวิทยาว่าด้วยบุคลิกภาพ เอกสารทางวิชาการ ฉบับที่ ๑
วศ. มหาสารคาม ๒๕๑๑, ๑๓๕ หน้า.
- พจน์ สะเพียรชัย การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ๒๕๑๔, ๘ หน้า
(อักษราเนา)
- ภิญโญ บัวทอง ความสนใจและทัศนคติของนักเรียนต่อพุทธศาสนาในชั้นเตรียมอุดมศึกษา
วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๖ (อักษราเนา)
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว "ปัจจัยชีวิต" สามมูข ๔๔ : ๓๓๓,
๒๕๑๕
- มณฑุเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ "ศาสนา" สามมูข ๓๕ : ๑๓๓, ๒๕๑๔
- เมืองชัย หาเจริญศักดิ์ การสำรวจความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมของนักเรียน
ชั้น ป.๔ ในโรงเรียนโครงการกรุงเทพฯ ธนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๐๕
ปรินูณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๖ (อักษราเนา)

รัชมั่งคณาจารย์, พระมหา "ช่อคึกแนวธรรม" สามมุข ๘ : ๓๒๓, ๒๕๑๕

* วันเพ็ญ อายุการ การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert Personality) หรือแสดงตัว (Extravert Personality) กับการยอมรับตนเอง (Self acceptance) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๒, ๑๒๓ หน้า.

วัลลภ พุ่มพวง ความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี ปรินิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๔, ๑๓๕ หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ มลลการพิมพ์ พระนคร ๒๕๐๔, ๑๓๓ หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น การช่างวุฒิศึกษา ชนบุรี ๒๕๐๖, ๕๕ หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กองเผยแพร่การศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ๒๕๐๔, ๗ หน้า.

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก การวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น โครงการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๐๖ - ๒๕๐๘ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๐๘, ๓๘๘ หน้า.

สนิท เกษะศิริ คำถาม - แนวตอบวิชาวัฒนธรรม คุรุศึกษา พระนคร ๒๕๐๗, ๑๕๐ หน้า.

* สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ "การทดสอบ The Maudsley Personality Inventory ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย" วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ ม.ค. - ก.พ. ๒๕๑๒

* สมลิน โทณะสุก และสุวิทย์ สุทธิเดช (ผู้รวบรวม) คู่มือการองค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงพิมพ์ ส. การพิมพ์ พระนคร ๒๕๐๘, ๓๒๑ หน้า.

สุธรรมา สุจิตตานนท์ การศึกษา การสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ในชั้นประถมศึกษา
 ในโรงเรียนสาธิต ๔ แห่ง ในจังหวัดพระนคร วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต
 คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๙ (อัครสำเนา)
 เสกสรรค์ ประเสริฐกุล แปลและเรียบเรียงของนิโคลัส เบเนนทท์ "การกำหนดเศรษฐกิจ
 กับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา" ศูนย์ศึกษา : ๕๒ ม.ค. - ก.ย.
 ๒๕๑๔

Allensmith, W., "Conscience and Conflict : The moral Force in Personality"
Child Development 28 : 469 - 476, 1957

✓ Allport, Gordon w., Pattern and Growth in Personality, Holt Rinehart
 and Winston, New York, 1961, 593 pp.

✓ Ausubel, D.P., "Relationship between Shame and Guilt in the Socializing
 Process," Psychological Review 62 , 378 - 390, 1955

Boehm, L., "The Development of Conscience : A Comparison of American
 Children of Difference Mental and Socioeconomic Levels" Child
 Development, 33, 575 - 590, 1962

° Eysenck, H.J., "The Development of Moral Values in Children VII ,
 the Contribution of Learning Theory" British Journal Educational
 Psychology, 30, 11 - 21, 1960

Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Vakins
 Feffer and Simons Privated Ltd Bombay, 1969, 491 pp.

✓ Guilford, J.P., The Nature of Human Intelligence, Mc Graw - Hill
 Book Company, New York, 1967, 538 pp.

✓ Hall Calvin S., and Lindzey, Theories of Personality, New York,
 Wiley, 1970, 622 pp.

Hurlock, Elizabeth, Child Development, Mc Graw - Hill, Book Company,
 1964, 776 pp.

✓ Hutt, Max L., and Gibby, Robert G., The Child Development and
 Adjustment, Allyn and Bacon, Inc. Boston, 1959, 401 pp.

Jersild, A.T., Child Psychology, 5th ed. Englewood Cliffs, N.J.,
 Prentice Hall, 1960, 610 pp.

- Jones, V., "Character Development in Children, An Objective Approach in L. Carmichael (Ed.)" Manual of Child Psychology, rev. ed. New York, Wiley, 1954, 781 - 832 pp.
- Jones, V., and Morris, "Relations of Temperament to the Choice of Values" Journal of Abnormal Social Psychology, 53, 345 - 349, 1956
- Justin, F. "Home Training in Human Values," Journal Home Economics, 47, 700 p, 1950
- Landis, P.H., Adolescence and Youth, the Process of Maturing 2nd ed., New York, The Graw Hill, 1952
- Landquist, E.F., Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education, Houghton Mifflin, Boston, 1953, 398 pp.
- Marck, G.E., The Evolution of Leadership Structure, Sociometry, 27, 174 - 182, 1964
- Peck, R.F., "Family patterns Correlated with Adolescent Personality Structure" Journal of Abnormal and Social Psychology, LVII (November, 1958) 374 - 50 pp.
- / Reiss A.J., and Coleman J.S., "Effect of Adolescent Culture," Journal of Children, 4 : Jan - Feb., 1962
- Roosevelt, Theodore, The Free Citizen, edited by Herman Hagedorn, The Macmillan Company New York, 40 - 45 p., 1956
- Scarr, R.D., "Personality Factors and Academic Attainment in Junior School Children," The British Journal of Educational Psychology, 39 : 91, February, 1966
- * Sears, R.R., The Growth of Conscience in Personality Development in Children, pp. 92 - 110, University of Texas Press Austin 1960
- Sears, R.R., E.L. Maccoby and H. Levin, Patterns of Child Rearing, Evanston Ill. Row, Peterson, 1957, 549 pp.
- Sherif, M., An Outline of Social Psychology, Harpen & Row, New York, 1948, 616 pp.
- / Strong, Ruth M., Group Work in Education, Harpen & Brothers, New York, 1958. 322 pp.

חברות

สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ทดสอบความแตกต่างของอัตราส่วน

$$Z = \frac{\bar{p}_1 - p_2}{S D}$$

$$= \frac{p_1 - p_2}{\sqrt{p_e \bar{q}_e \left[\frac{N_1}{N_1 + N_2} + \frac{N_2}{N_1 + N_2} \right]}}$$

เมื่อ p_1, p_2 = อัตราส่วนที่นำมาเปรียบเทียบ

$$\bar{p}_e = \frac{N_1 p_1 + N_2 p_2}{N_1 + N_2}$$

$$\bar{q}_e = 1 - \bar{p}_e$$

N_1 และ N_2 = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ ๑ และ ๒ ตามลำดับ

๒. ค่า ρ

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum D^2}{N(N^2 - 1)}$$

ρ = Rank - difference Coefficient of Correlation

D = ค่าความแตกต่างของตำแหน่ง

N = จำนวนลำดับทั้งหมด

๓. ค่า r

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

๔. เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ Z - test

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sigma \sqrt{\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2}}}$$

๕. เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ t - test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}} \quad \text{----- (1)}$$

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{MS_W \left[\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right]}} \quad \text{----- (2)}$$

สูตร (๒) เมื่อใช้ F มีนัยสำคัญทางสถิติ

๖. ค่า F

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

MS_A = Mean Square Treatment

MS_W = Mean Square Within

แบบสอบถามบุคลิกภาพแสดงตัว—เก็บตัว

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความรู้สึกและความคิดบางประการของนักเรียน แต่ละข้อไม่มีคำตอบ ถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือ คำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน

การตอบแบบสอบถาม

ขอให้นักเรียนตอบในกระดาษคำตอบ โดยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการจะตอบ ในข้อหนึ่งๆ จะมีช่องให้เรื่อกตอบ ๕ ช่อง

	ไม่จริงเลย	จริงบ้าง	จริงปานกลาง	จริงมาก	จริงมากที่สุด
๑					
๒					
๓					

ตัวอย่างการตอบ

(๔) ภาพเจ้ารู้สึกพอใจ ถ้ามีใครมาขอรับให้ช่วยเหลือในสิ่งที่ข้าพเจ้าถนัด

เมื่ออ่านข้อความนี้แล้ว ก็พิจารณาว่าตัวของนักเรียนเองว่า ข้อความนี้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากน้อยเพียงใด สมมติว่าข้อความนี้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด นักเรียนก็กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด

	ไม่จริงเลย	จริงบ้าง	จริงปานกลาง	จริงมาก	จริงมากที่สุด
(๐)					 ✓

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการตอบ

๑. การกาเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงกับข้อที่อ่านในแบบสอบถาม ข้อหนึ่งๆ นักเรียนจะกาได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น

๒. นักเรียนไม่ควรจะเสียเวลาอยู่กับข้อใดข้อหนึ่งนานเกินไป จงตอบให้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่เกิดขึ้นครั้งแรก

๓. อย่ารีบร้อนทำเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบสอบถาม

๘. คำตอบของนักเรียนจะไม่กระทบกระเทือนหรือนักเรียนแต่อย่างใด ไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม ขอให้นักเรียนตอบด้วยความมั่นใจจริงใจมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๑. ✓ ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผยไม่อ้อมค้อม 3
๒. ข้าพเจ้าชอบอยู่ในเมืองใหญ่ๆ
๓. ข้าพเจ้าชอบไปไหนมาไหนเป็นกลุ่มๆ
๔. ข้าพเจ้าชอบการเจริญภัยหรือเสี่ยงภัยเพื่อให้คนเห็น
๕. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมากๆ
๖. ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจต่อตนเองเมื่อกระทำผิดความผิด
๗. ข้าพเจ้าเกลียดการพูดโกหก
๘. ข้าพเจ้าเป็นคนใจเสาะน้ำตาออกง่าย
๙. ข้าพเจ้าชอบเล่นทายมัจจุรา
๑๐. ✓ ระหว่างยายนากับยายตาม ข้าพเจ้าเลือกเป็นยายนา
๑๑. ✓ ตามปกติข้าพเจ้าเป็นคนมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ 3
๑๒. ✓ ข้าพเจ้าเป็นคนเข้าสังคมได้ง่าย 3
๑๓. ข้าพเจ้ามักจะมีกระวังถ้าพูดไม่ให้เกิดกระทบกระเทือนใจผู้อื่น
๑๔. ข้าพเจ้ารู้สึกกระดากอายเมื่อได้ยินเรื่องลามกอนาจาร
๑๕. ✓ ตามธรรมดาแล้วข้าพเจ้าไม่เชื่อใครง่ายๆ นอกจากคนที่สนิทสนมกันมากที่สุด
๑๖. ✓ ข้าพเจ้ามักจะมีกระวังสิ่งของที่เป็สนสมบัติของตนเอง
๑๗. ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการถกเถียงกัน
๑๘. ข้าพเจ้าชอบการขายของหน้าร้าน
๑๙. ✓ ข้าพเจ้าคิดว่าโลกนี้เ็นอาอยู่
๒๐. ✓ ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานร่วมกับคนอื่นบ้าง
๒๑. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าอารมณ์ไม่ดี ทั้งๆ ที่มีสาเหตุไม่สมควร
๒๒. ✓ เมื่ออยู่ในกลุ่มคนมากๆ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าอยากใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนเหล่านั้น
๒๓. ✓ ในการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็น ข้าพเจ้าเลือกเอาการเขียนมากกว่าการพูด
๒๔. เมื่อคนใกล้ชิดประสบความสำเร็จในการเรียน ข้าพเจ้าจะมีความพยายามที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น
๒๕. ✓ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองจะคบเพื่อนได้เร็วกว่าคนอื่น
๒๖. ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึกของตนเองไว้

- ๒๙. ข้าพเจ้ามักใจลอยและฝันกลางวัน
- ๓๐. ✓ ข้าพเจ้าชอบอ่านนิยายเรื่องรักเรื่องใคร่
- ๓๑. ✓ ข้าพเจ้ามักจะอยู่ในกลุ่มคนที่เขาหยิ่งกันอย่างสนุกสนาน
- ๓๒. ข้าพเจ้าชอบท้าวเค็น
- ๓๓. ข้าพเจ้ามักจะถามเพื่อนหรือคนอื่น เมื่อมีปัญหาสงสัย
- ๓๔. ข้าพเจ้าเคยทำอะไรที่เสี่ยงอันตรายเพื่อให้เกิดความหวาดเสียว
- ๓๕. ข้าพเจ้ามักเป็นห่วงว่าคนอื่นจะคิดไม่ดีต่อข้าพเจ้า
- ๓๖. ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่น เมื่อออกไปพบคนหน้าอื่น
- ๓๗. ข้าพเจ้ารังเกียจความสกปรกและความไม่มีระเบียบของการแต่งกาย
- ๓๘. ✓ เมื่อมีคนมาจ้องมองข้าพเจ้าเวลาทำงาน ข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญและไม่สบายใจ
- ๓๙. ✓ เมื่อหาความผิดในที่ชุมนุมชน ข้าพเจ้ามักไม่สบายใจ
- ๔๐. เมื่อมีเรื่องร้ายแรงที่ข้าพเจ้ามีส่วนเกี่ยวข้อง ข้าพเจ้ามักจะโทษตัวเองก่อนคนอื่น

แบบสอบถามความรู้สึกลึกซึ้ง

ความจริงในการออกแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียน โดยจะมีข้อความให้นักเรียนอ่าน เพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีลักษณะนิสัย ความรู้สึกเหมือนข้อเท็จจริงในข้อความนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้จึงไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึกที่ไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญขอให้ตอบแบบสอบถาม ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้

การออกแบบสอบถามมีลักษณะดังนี้

ในข้อต่างๆ จะมีช่องให้เลือกตอบ ๕ ช่อง โปรดอ่านคำถามแต่ละข้อ เมื่อเห็นว่าควรจะตอบตรงช่องใด ก็ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้นตามลักษณะความเป็นจริงของนักเรียนเอง

ตัวอย่าง

ก. ข้าพเจ้าชอบว่ายน้ำ

ข. ข้าพเจ้ามักร้องเพลงเสมอ

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก.		✓			
ข.					✓

พยายามตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด

ขอขอบใจในความร่วมมือของนักเรียน

๑. ชอบแต่งตัวให้สะอาดเรียบร้อย
๒. ชอบทำการบ้านให้เสร็จตามที่ครูสั่ง
๓. พยายามขอกินเพราะโมโหมาก พอนึกได้แล้วรู้สึกอายใจ
๔. ไม่ชอบ แบกของหนักจนเหนื่อย
๕. ชอบบอกการบ้านจากเพื่อน ถ้าหากลอกแล้วครูจับไม่ได้
๖. ชอบล้อให้เพื่อนโกรธจนร้องไห้ รู้สึกสนุก
๗. ชอบพูดจาสุภาพกับทุกคน
๘. ชอบพาคนให้เป็นประโยชน์แก่คนอื่น
๙. รู้สึกดีใจและเต็มใจช่วยพ่อแม่ทำงาน
๑๐. รู้สึกเสียใจที่เบียดเบียนพ่อแม่

๑๑. ชอบแอบอ่านหนังสือการ์ตูนในขณะครูกำลังสอน
๑๒. เข้าฟังคำสั่งสอนของปู่ใหญ่ และยินดีปฏิบัติตาม
๑๓. รู้สึกภาคภูมิใจเวลาเพื่อนๆ มาขอความช่วยเหลือจากเราบ่อยครั้ง
๑๔. เต็มใจให้เพื่อนๆ ใฝ่ฝันของใ้ได้รับของเล่น
๑๕. ถูกครูลงโทษให้ยืนกบไม่มรพักเพราะคุยเสียงดัง ทำให้เรารู้สึกโมโห
๑๖. คิดที่พูดโกหกแล้วรอดตัวไม่ถูกทำโทษ
๑๗. รู้สึกสนุกที่ได้หลอกให้เพื่อนๆ เข้าเรื่องที่เราแฉ
๑๘. คนจนเป็นคนที่น่าสงสาร
๑๙. เวลาทำข้อสอบไม่ได้อยากจะขอคอกำตอบจากเพื่อน
๒๐. เวลาที่ทำอะไรผิดพลาดไป รู้สึกทรมานใจที่จะยอมรับการทำโทษ
๒๑. บางทีก็รู้สึกอิจฉาน้องที่พ่อแม่แสดงความรักน้องมากกว่าเรา
๒๒. คิดที่เด็กที่เราโกรธเดินชนหกล้ม แล้วน้ำเบือนหมก
๒๓. ชอบมาโรงเรียนสายเพราะขี้เกียจตื่นแต่เช้า
๒๔. พยายามเล่นอย่างที่ไม่เล่นโกงเพื่อน
๒๕. ชอบกลับบ้านตรงเวลาไม่ไล่ไปเล่นที่อื่น
๒๖. ชอบระวังรักษาของในบ้านไม่ให้ข้าวของเสียหาย
๒๗. ชอบมาโรงเรียนแต่เช้าๆ ให้ทันโรงเรียนเช้า
๒๘. ชอบกินหนังสือขนมบนทุกวัน
๒๙. ชอบแกล้งเพื่อนที่ขอมรังแกเราโดยเขาขงๆ เราไปซ่อนไว้
๓๐. ก้าวร้าวเพราะจับคู่ถูกมาเล่นกับเพื่อนแล้วทำถูกตกตาย
๓๑. รู้สึกเสียใจที่ยืมของๆ เพื่อน ไม่แล้วหาของนั้นหาย
๓๒. บายนักเรียนคนอื่นๆ ที่เราถูกครูทำโทษให้วิ่งรอบสนามเพราะมาโรงเรียนสาย
๓๓. เต็มใจที่จะช่วยเหลือคุณเวลาผู้ใหญ่ให้ขนม
๓๔. เบื่องการเลี้ยงน้อง
๓๕. เบื่ออาบนํ้า
๓๖. ช่วยรักษาความสะอาดให้โรงเรียนโดยพยายามเก็บเศษผงใบตอง
๓๗. ควรกล่าวคำขอบคุณทุกครั้งที่มีคนทำอะไรให้เรา

enc. / ไม่จาเป็นที่จะต้องกล่าวคำขอโทษ เวลาเราเกิดมามีผู้ใหญ่ที่กำลังนั่งอยู่

๓๘. การพูดความจริงเป็นสิ่งที่ควรทำ

๔๐. เด็กๆ ควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่

การตรวจให้คะแนน

สำหรับข้อ ๔ ๕ ๖ ๑๑ ๑๓ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๓๔ ๓๕ และข้อ ๓๘ ให้คะแนน
๑ ๒ ๓ ๔ หรือ ๕ ถ้านักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง มากที่สุด มาก บานกลาง น้อย หรือ
น้อยที่สุด ตามลำดับ นอกนี้ให้คะแนน ๕ ๔ ๓ ๒ ตามลำดับ

แสดงอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรู้สึกรักชาติชอบ

ข้อที่	$\bar{X}$ กลุ่มสูง	$\bar{X}$ กลุ่มต่ำ	S.D.	t	ข้อที่	$\bar{X}$ กลุ่มสูง	$\bar{X}$ กลุ่มต่ำ	S.D.	t
๑	๔.๗๕	๓.๘	.๓๒๐๐	๒.๙๖๘๗	๒๑	๔.๕	๓.๑๕	.๓๐๕๗	๔.๔๑๖๐
๒	๔.๔๕	๓.๗๕	.๒๕๔๗	๒.๗๔๘๓	๒๒	๔.๐	๓.๐๕	.๓๓๖๑	๒.๘๖๖๕
๓	๔.๓	๓.๑๕	.๓๕๘๐	๓.๒๑๒๒	๒๓	๔.๗	๓.๒	.๓๓๑๐	๔.๕๓๑๗
๔	๔.๗	๓.๘	.๒๘๗๔	๓.๑๓๑๕	๒๔	๔.๔๕	๒.๗๕	.๒๖๙๘	๖.๓๐๐๙
๕	๔.๓๕	๒.๙	.๓๘๔๙	๓.๗๖๗๒	๒๕	๓.๙๕	๒.๗	.๓๒๘๑	๓.๘๐๙๘
๖	๔.๓	๓.๐	.๓๓๓๑	๓.๙๐๒๗	๒๖	๔.๕๕	๓.๔	.๒๗๖๑	๔.๒๕๗๖
๗	๔.๖๕	๓.๖	.๒๖๕๖	๔.๖๕๖๒	๒๗	๔.๔	๓.๓	.๓๓๖๓	๓.๒๗๐๘
๘	๔.๐๕	๓.๐	.๓๓๓๘	๓.๐๕๔๑	๒๘	๓.๘๕	๒.๗	.๓๒๒๓	๓.๘๐๔๑
๙	๔.๗	๓.๒๕	.๔๐๒๓	๒.๘๘๖๗	๒๙	๔.๕	๒.๖๕	.๑๖๐๗	๑๓.๑๔๘๕
๑๐	๔.๓๕	๓.๒๐	.๔๐๒๙	๒.๘๕๓๓	๓๐	๔.๓๕	๓.๐	.๔๓๖๙	๓.๐๘๙๙
๑๑	๔.๔๕	๓.๒	.๓.๕๕๙๙	๓.๕๑๒๒	๓๑	๔.๒	๓.๐๕	.๔๑๙๑	๙.๙๙๙๖
๑๒	๔.๖๕	๓.๗๕	.๓๐๙๐	๒.๙๑๒๖	๓๒	๔.๑๕	๓.๑๕	.๓๕๑๙	๒.๘๔๑๗
๑๓	๔.๐	๒.๘๐	.๓๒๑๐	๓.๗๓๘๓	๓๓	๔.๖	๓.๗๕	.๒๗๙๐	๓.๑๐๒๑
๑๔	๓.๘๕	๒.๗๐	.๓๖๕๓	๓.๑๔๘๐	๓๔	๔.๒	๒.๘๕	.๓๑๕๑	๔.๒๘๓๓
๑๕	๓.๙	๒.๕๕	.๓๙๙๗	๓.๓๓๗๕	๓๕	๔.๖๕	๓.๖๕	.๓๓๑๓	๓.๐๑๘๙
๑๖	๔.๔๕	๒.๙๕	.๓๔๗๔	๔.๓๑๗๗	๓๖	๔.๔๕	๓.๕	.๒๗๑๑	๓.๕๐๖๒
๑๗	๔.๓๕	๒.๖	.๓๗๔๕	๔.๖๗๒๘	๓๗	๔.๖	๓.๗๕	.๒๓๒๓	๓.๖๕๙๐
๑๘	๔.๘	๓.๐	.๖๕๑๓	๒.๗๖๓๗	๓๘	๔.๕	๒.๗	.๓๘๑๐	๔.๗๒๔๔
๑๙	๔.๒๕	๒.๗๕	.๔๔๕๖	๓.๓๖๖๒	๓๙	๔.๘	๓.๔๕	.๒๖๖๒	๕.๑๔๘๓
๒๐	๔.๔๕	๓.๕	.๓๙๐๐	๒.๙๙๔๑	๔๐	๔.๘	๔.๐	.๒๖๗๓	๒.๙๙๔๐